

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an . . . 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2 10—
 Numărul poporal:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an . . . 2—
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Baththyányi Nrul 2.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fileri.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730.

Între Stan și Bran

de Caragiale

Nici Dumnezeu nu poate mulțumi pe toată lumea, de vreme ce chiar doi frați buni, unul grădinar și altul cărămidar, i-se roagă tot-deodată, unul, de ploaie, și altul de secetă... Pe oricare l-o împacă mai întâiu, o să-și auză vorbe dela celălalt... Dacă nici Dumnezeu nu poate, dar-mi-te bietul om muritor!

Când te pui, cum te trage inima, să faci, după putere, o slujbă spre folosul cuiva, să nu te mai gândești la ce are să zică altcineva despre fapta ta; căci folosul unuia poate fi spre paguba altuia, și, firește, dacă ai să cauți și la supărarea celui din dreapta, cât și la folosul celui din stînga, atuncea trebuie să stai frumos la mijloc ținându-ți mâinile 'ncrucisate și zîmbind cu nevinovăție, când ăstuia când ăstuilalt. Cum am zice, nici nu jignești, nici nu slujești, — rămâi om bun ca zaharul, pe gustul tutului, și al lui Stan și al lui Bran, deopotrivă dulce, și nesupărător și nefolositor pentru amândoi.

Și mulți cred că omul cuminte așa trebuie să se poarte 'n lume, și nu le merge rău.

La o judecătorie se'nfățișează un Stan și un Bran, în pricină de ceartă cu bătaie. Judecătorul întreabă pe un martor:

— Jupân Leibule, spune: cum a mers pricina dumnealor?

— Parcă pot să spun daca nu știu? a zis martorul.

— Cum să nu știi? Trebuie să știi, dacă ai fost acolo.

— Și dacă am fost acolo, par'că trebuie să știu tot?

— Tot, nu; dar măcar atâta să ne spui: cine a'nceput?

— Cum să știu, daca am venit când era 'ncepută sfada?

— Bine, sfada era începută; dar cine a dat întâiu?

— Cum o să știu cine-a dat întâiu, dacă ș'unu-a dat ș'altu-a dat?

Ei! iacă om nepărtinitor, jupân Leibule; și om chibzuit, care înțelege că ferbințelea lui Stan și lui Bran se poate potoli, și că el trebuie să rămână deopotrivă bun prietin cu amândoi.

Dar poate fi orcine chibzuit și nepărtinitor ca Leibule? Nu... desigur. Te'mpinge nu știu ce apucătură, care trece peste socoteala cuminte, și te dă de partea unuia, de unde auzi tu bine că te strigă poruncitor glasul dreptății — să zicem de partea lui Bran. Ei! atunci, lasă pe Stan să gândească și să spună câte și cum i-o plăcea și vezi-ți de treabă. Ba chiar, dacă s'o vîrî Stan, or cu duhul blîndeții, or cu toana de arțag, să te scuture de mîneacă, doar de te-o face să te iei la colț cu el, nu te lăsa amăgit și răspunde-i frumușel:

„Nene Stănică, eu înțeleg ce poștești dumneata: să mă 'ncurci la vorbă, că te știu ce procopsit și dibaciu ești și la limbă și la condeiu; decât, iartă-mă, să te ierte Dumnezeu, n'am vreme acuma de palavre fără cap, fără mijloc și fără coadă; că, uite, trebuie să isprăvesc coala slujba ce

m'am legat frățeste să i-o fac lui badea Bran“.

Dintr'atâta scurtă vorbă, cred că va 'nțelege orcine pentru ce n'am răgaz să stau de polemică (așa zicem noi gazetarii, intelectualii, „polemică“; oamenii de rând, fără condeiu, zic „moși pe groși“) și mai ales cu cine, polemică? cu niște bărbați așa de străluciți, că nici nu socotesc de lipsă a-și mai spune numele când te iau la vale pe nume; cu niște oameni „ale căror idealuri nu le-aș fi putând eu înțelege“ (zic dumnealor.) Adică noi, cei de pe partea lui badea Bran, nu 'nțelegem idealurile lui nenea Stan. Ba, s'avem iertare, zicem noi; le 'nțelegem și prea le 'nțelegem, cum le-a 'nțeles și badea Bran; că, dacă nu le 'nțelegea la vreme, ar fi dus el acuma în cărcă pe nenea Stan drept acolo, sus de tot, unde vrea s'ajungă nenea d'a călare, ca vâtaf deplin împuternicit al unei lumi aiurite de potopul vorbelor late, să trateze... cumva cu... cineva despre... ceva.

Căci, iată, aci-i aci. Aci stă taina isbândeii: în vorbele înalte, late și umflate. Ți-a dat ursitoarea, când te-a tras moașa de nas, multă istețime și... șfială deloc? Ai mai avut și noroc să 'nveți ceva buche? Știi să porți condeiu? (gramatica nu-i de lipsă!) știi să le torni cât de groase pe neresuflete? — atunci, ți-a pus Dumnezeu mâna 'n cap... Te arăți îndrăzneț mulțimii! o iei de sus și repede; cu cât te-o înțelege mai puțin, cu atât o să te crează mai procopsit, și apoi, învârtește-o, răsucește-o, ametește-o, aiurește-o! și, după ce ai văzut că se ține năucită cu mâinile de cap, îi strigi tare, s'o asurzești:

Francesca da Rimini.

(Din Divina Comedie a lui Dante).

Cânt V. v. 73 sequent.

Trad. de: Gheorghe Coșbuc.

(Într'al doilea cerc al Iadului, într'un amurg vecinic și într'o vijelie infernală ce n'are astâmpăr niciodată, sunt pedepsiți luxuriosii, acei care în lume „și-au făcut mintea lor o sclavă a poftelor carnale“. Vârtejul de vânt îi poartă pe sus în furia lui, îi ciocnește în aer, îi întoarce, îi sucește și-i amestecă în toate felurile de-avalma. Vântul îi duce în coloane, ca ale cocorilor, înainte de-a-i amestecă. Deslușit se pomenesc trei coloane, una având în frunte pe regina Semiramis din Ninive, alta pe regina Dido și a treia pe regina Cleopatra din Egipt, ca reprezentante a trei feluri ale acestui viciu. Și asemeni cocorilor, cari zboară cântându-și jalnicul lor cântec, așa vin păcătoșii pe sus trăgându-și vaetul prin noaptea Iadului, iar când simt că vine înspăimântătoarea clipă a vârtejului, care îi amestecă și-i isbește pe unii de alții, atunci încep să urle și să blasteme puterile divine.

Virgil îi arată lui Dante pe mulți păcătoși, în coloanele lor, de acei „pe cari amorul i-a gonit din lumea vie“. Pe eroul Ahile, pe Elena pentru care s'a stărnit războiul Troiei, pe Paris, pe Tristan, și mii de eroi și de femei antice, așa că Dante, auzind atâtea nume celebre, a rămas ca mort de înduioșare. Apoi văzând într'o coloană

(într'a Didonei) pe doi, un bărbat și o femeie, venind împreună și nedespărțiți, întreabă pe Virgil cine sunt ei. Virgil nu răspunde, ci-l lasă să aștepte până s'a apropiat acea păreche, și atunci Dante i-a întrebat de nume. Femeea a început să spue cine este, și-atunci Dante i-a cunoscut. Ea era Francesca da Rimini, fiica stăpânitorului din Rimini, în casa căruia Dante a petrecut multă vreme, (deci Dante o cunoștea personal) iar bărbatul era Paolo, cumnatul ei, amândoi uciși de bărbatul Francescei, care i-a surprins odată singuri.

Dante nu recunoaște pe Francesca, decât după ce ea spune de unde e născută. Atunci Dante rămâne multă vreme, până ce întreabă Virgil: Ce ai? Târziu când răspunde, îi compătimește, și apoi întreabă pe Francesca să-i spue cum și unde au aflat ei ocaziunea să-și dea pe față îndoelnicele dorințe? Francesca începe a spune, cum ea stetea odată cu Paolo — singuri și fără să se teamă că-i pânzește cineva — și ceteau un roman cu regina Ginevra și cu Lancelot, doi amorezați. Romanul avea multe scene amoroase, cari făceau pe cestialalți doi amorezați să schimbe adeseori fețe-fețe. Dar un singur punct a fost care i-a scos din fire: când au cetit cum Lancelot sărută odată pe Ginevra, atunci Paolo s'a întins, și tremurând din tot trupul, a sărutat gura Francescei. Ah, zice Francesca, cartea aceasta și cel ce a scris-o a fost un Galeotto pentru noi! (Galeotto a fost mijlocitorul amorului între Ginevra și Lancelot), adevărat ei n'ar fi căzut în păcat, dacă n'ar fi cetit acest roman. „Și de-aci noi astăzi n'am cetit mai de-

parte“, zice Francesca, adevărat zice Dante, încheind în mod așa de frumos și de artistic povestea, lăsând să înțeleagă versul în două feluri: ori că de aici înainte n'au mai cetit, fiindcă au fost surprinși de bărbatul ei care-i bănuia, și i-a ncis; ori că au întrerupt lectura, pentru că s'au lăsat de-acum dorințelor lor.

Episodul acesta e cel mai faimos din întreaga comedie, pentru sentimentele delicate ce le tratează, și pentru duiosia lui, și e unul dintre cele mai potrivite pentru declamare.

Traducerea, ce-o dăm, începe de unde Dante vede venind părechea.

Și-am zis: „acelor doi cari împreună
 Vin, tată, strânși cu drag, eu le-aș vorbi
 Și-așa de-ușori și par a fi 'n furtună.“

Răspunde el: „Vedeai-vei când vor fi
 Drept noi, și-atunci pe-amorul care-i ține
 Legați astfel să-i rogi, și vor veni.“

Când vântu-i dete-aproape-apoi de mine
 Strigai spre ei: Voi suflați 'ntristate
 Vorbiți cu noi, de nu v'oprește-altcine! 1)

Precum prin aer pe-aripi nemișcate
 Trec două turturele 'n sbor întins
 De-acelaș dor spre cuibul lor mănate

1) Dacă nu vă oprește vrerea lui Dumnezeu, de a vorbi. Dante în tot Infernul nu pomeneste numele lui Dumnezeu, căci i-se părea a fi blasfemie. De aceea îl numește Altul, alt cineva.

„Noi, contra partidului național? noi, contra solidarității nației? Este o calomnie! infamie!! o blasfemie!!! Noi, contra solidarității, contra partidului? Dar noi suntem ai partidului; da, ai partidului, cu... infima condiție ca și el să fie al nostru; noi urmăm partidul, fără să cerem în schimb decât un lucru de nimic: să ne urmeze și el pe noi... Așadar întrebăm: de ce să mergem noi la el, și să nu vie el la noi, precum cer dreptatea, echitatea, lealitatea, în fine „spiritul modern?”

Aci, la „spiritul modern“, firește, lumea rămâne absolut tâmpită... Dar unul, Oancea, om fără carte, întreabă pe prietinel său, Ion, tot om de rând, nedat la slovă:

— Mă, nație, ai înțeles tu ceva din câte spuse Domnul ăsta?

— De 'nțeles, răspunde Ion, e greu, că e prea înalt cum a spus el; eu n'am învățatură să pricep așa lucruri subțiri; dar, pe cât am putut apuca din vorbele lui, că „trebuie partidul să vie la dumnealor, în loc să meargă dumnealor înapoi la partid, mi-am adus aminte de o snoavă veche dela noi din sat..

Zice că umbla un țigan de vre-o câteva nopți cu o potcoavă 'n mână și căuta pe 'ntunec, ba pîn sat, ba pe de lături, la pășune, încoaci, încolo, tot căuta...

Paznicul satului l-a 'ntrebat:

— Ce tot te 'nvârtești pe aici, mă țigane, noaptea 'ntreagă? ce tot cauți?

— Ce să caut? a răspuns țiganul. Ia, căutam un cal, să-l bat la potcoava asta.

Iată om cu idealuri, pe care paznicul, mărginit la minte, nu le poate înțelege...

Și apoi, de-acolea, „acei cari nu 'nțeleg idealurile noastre tainice (ce nu se spun niciodată) sunt niște bătrâni ramoliți, bipezi inconștienți, conduși de vanități senile, ridicoli, deplorabili, ba chiar... urechiați...” (după severa politică scoțiană...)

E foarte mândros Stan pe Bran; are și de ce: o 'nvârți, o răsuci, dar nu i s'a prins.

Și când mă gândesc la mânia lui Stan, să spun drept... Eu pe omul de înaltă valoare politică și socială, pe acel bărbat, cu care s'ar putea fâli orce societate europeană, — vreau să zic pe doctorul Vaida, al cărui prietșug mă respălătește cu prisos de nesocotirea multora, — îl stimez cu deosebire; dar acum n'aș vrea să fiu în locul lui, și iată de ce.

Dacă eu, un publicist, d'abia îngăduit ca mediocru, îmi auz atâtea! — ba că sunt numai un biet dramaturg rătăcit în politică, unde m'am „poticnit fără să vreau“ (adică, pe semne, se poate poticnire și cu dinadinsul); ba că, om care nu 'nțeleg idealurile înalte ale intelectualilor de elită, „gândesc astăzi la bătrânețe altfel decum gândea, acu mai bine de patruzeci de ani, în frageda-i tinerețe, fierțatul Eminescu; ba că, pentru întâia oară, eu „născocesc în anul 1911, ideea despre o înțelegere între români și maghiari“, care idee nimănui nu i-a trăsniț pînă aci pîn cap, — și că, prin urmare, m'am vândut și eu maghiarilor — poate, Doamne iartă-mă, ca să mă numească Vlădică cine-știe-unde...

Iaca, zic, îmi aud eu atâtea, pentru ce? pentru două-trei biete coloane din „Romanul“, destul de blânde și de sfioase — ce-o să-și auză el, doctorul Vaida, după lovitura de măciucă, pe care le-a tras-o la mir domnilor inteligenți, independenți, intransigenți scl.?

Și lovitura fiind din cale-afară amețitoare, a rămas deocamdată bravul nostru amic Vasiliie Goldiș să primească în cap blestemele lui Stan. El, Goldiș, el e capul răutăților, el e urzitorul zavistiei, el e de vină și pentru înșepăturile mele, destul de măsurate pînă acuma, și de măciuca năpraznică a doctorului Vaida.

Toate bune și frumoase; dar mult stimații mei amici, dr. Vaida și Goldiș, sunt cel puțin întrați de mult în horă și trebuie să joace... Dar eu?... ce căutai eu să mă vîr în joc? Căci trebuie să mărturisesc că, dacă mi-se 'ntâmplă neplăceri, e vina mea. De ce nu m'am dus să întru în clica sau claca lui Stan? Ce mai „ilu-

stru maestru“ aș fi fost, „todeuna tinăr, vecinic verde“ ca spanacul, „român cu adevărate idealuri“!... Și ce primiri! Ce festivări! Ce aplauze! Ce buchete! și pupături la sosire, și batiste stoarse de lacrimi calde fâlfâind la plecarea țugului!... Țucu-te numa!

De! dacă n'am avut gândul ăi bun, și m'am lăsat să mă ducă apucătura! Iată unde am ajuns!... Pe intelectuali, „cari sunt singura rațiune de a fi a națiunii în tregi“ (cum e și spoiala singura rațiune de a fi a unei clădiri); cari împart diplomele de merit artistic și literar și decretează geniul; cari, ca orce înaltă Curie, judecă, încoronează sau osindește în cea din urmă instanță, definitiv, fără apel, orce produs de artă frumoasă — pe toți, mi i-am făcut dușmani... Ce mai mă fac eu acuma, eu care sunt așa de vanitos?... te întreb pe tine, iubite poet, pe tine dragul meu amic, Goga!... Iată, că înalta Curie a Republicei Literelor mă ia și peste picior ca pe un intrus, care se vîră nepoftit în Templul-Frumosului... Să vezi, c'or să mă dee afară!

Zice, că pe un Englez liniștit, membru al Parlamentului, ar fi stăruiț mult să-l capete de aproape prietin familia unui colonel. Englezul, pesemne, nu i-a dat inima brânci și a ocolit cu dinadinsul prietșugul cu care-l îmbiiu. Colonelul s'a mândiat de asta și s'a hotărîț să-i caute pricina Englezului, ca doar de l-o provoca la duel. I-a ținut calea și, când odată a dat piept în piept cu el, i-a zis, cu multă demnitate, pe franțuzește:

— Domnule, ești un om imoral!

Dar Englezul liniștit i-a răspuns pe englezește:

— Adaogă, domnule, că sunt și laș, și lasă-mă, te rog, să trec.

De acuma, am isprăvit odată pentru todeuna cu Stan... Poate dumnealui să spună orce-i place, să mă 'njure orcum știe, supărare la mine nu 'ncape. N'am vreme de asta deloc, dar deloc. Am intrat slugă la Bran, că mi se pare și casa lui cinstită și omul om de omenie; însfirșit c'ășa m'a tras inima pe mine... Vreau

Din stolul de-unde-i Dido s'au desprins
Și ele-așa prin zare sbuciumată,
Al rugii-afect atât de mult le-a 'nvins.

„O, suflet bun și nobil, care cată
Prin neagra noapte-aici, oprit din mers
Spré noi, cari crimei sânge-am dat ca plată,

S'avem pe-acel ce-i rege 'n Univers
Amic, noi pentru tine rugi i-am face,
Căci milă simți de-al nostru rău pervers.

Vom spune-aceea ce s'ascuți îți place
Și sta-vom s'ascuțăm ce-ai vrea să spui
Cât timp tăce-va vântu-așa cum tace..

Orașu 'n care eu născută fui
E 'n malul mării, unde Po scoboară
Spre-odihna sa cu toți urmașii lui²⁾

Amor ce 'n prip'o inimă 'mpresoară
L'aprins pe el cu mândru-mi trup, ce astfel
Răpit mi-a fost, că 'n veci o să mă doară³⁾

Acel amor ce-l vrea iubind pe cel
Iubit, în mine-atari plăceri îmi puse,
Incât, cum vezi, și-acum le simt, de el

²⁾ Râul Po scoboară în mare lângă orașul Rimini. Urmașii râului sunt afluenții săi.

³⁾ Felul brutal al uciderii mele îmi va fi o vecinică ofensă.

Acel amor spre-o moarte ne conduse.
Caina⁴⁾ pe-ucigaș va fi avându-l...“
Atari cuvinte-au fost de dâșii spuse.

Și-astfel pe tristul suflet ascultându-l,
Plecându-mi fața mi-o ținui plecată
Pân' a 'ntrebat Virgil: la ce ți-e gândul?

Târziu când am răspuns am zis: „Vai tată!
Ce dor adânc, ce svârcoliri profunde
Au dus pe-aceștia cătr'amara plată!“

Apoi întors la ei spre-a le răspunde:
„Martiriul tău, Francesco“ începui,
Ca lance-a morții inima-mi pătrunde.

Ci 'n timpul dulcilor oftări, să-mi spui,
Prin ce și cum acel amor ferbinte
Și-a dat pe faț ascunsul foc al lui?“

Răspunse ea: „Vai, știe-al tău părinte,
Că nu-i mai mare-amar decât să ai
Un timp ferice 'n timp de jale-aminte.

Dar dac' al patimii tu 'ntâiul plaiu
Durerii-acum tu ceri să ni-l recheme,
Voiu spune-amestecând și plâns și graiu.

⁴⁾ Caina e o parte a Iadului celui mai din fund, al trădătorilor. Cu toate că bărbatul Francescci n'a făcut altceva decât să-și răsbune onoarea sa de soț, Dante îl face trădător de frate. „Va fi avându-l“ de acum înainte, căci el trăia pe când Dante trecea prin Iad.

Era 'ntr'o zi, și spre-a scurtă din vreme
Cetiam cum Lancelot de-amor s'aprinse,
Noi singuri stând și fără de-a ne teme.

Acea lectur' adese ne surprinse,
Cu-obraji schimbați și ochi în ochi cătând,
Ci-un singur punct fu cel care ne 'nvinse.

Când scrie unde-amantul sărutând,
Dorinții sale-și potoli arsura,
Acest ce-o fi al meu de-acum oricând,

Pe gură-mi tremurând își puse gura —
Galeot fu cel ce-a scris acea poveste!
De-aici apoi noi n'am urmat lectura“.

Și 'n timp ce-un spirit mi le spuse-aceste,
Plângea alt duh astfel, că mă făcui
Ca unul care morții-aproape-i este,

Și-apoi cum cade-un mort, așa căzui⁵⁾.

⁵⁾ Aceasta e una dintre traducerile acestui episod (cea făcută în 1898). Dl Gh. Coșbuc a tradus episodul în felurite timpuri în felurite feluri. În volumul ce va apăruinde traducerea Comediei divine, poetul va publică în adaos toate aceste variante — de toate șaptesprezece — ca să se vadă în câte feluri se poate reda acelaș text.

să-i rămân slugă credincioasă, și atâta vreme, câtă am, d'abia mi-ajunge să-mi fac slujba cum se cade după slabele mele puteri.

Și astfel, sper că, după magistrala serie a doctorului Vaida, o să-mi dea și mie voie „Românul“ să spun ceva prin coloanele sale, cum m'o tăla capul. Și am să spun mereu că...

În momentele de față mai ales, opinia publică nu poate osindi îndestul de aspru pe acel care ar căuta să vatem or-în-ce chip solidaritatea națională, atingând, sub orice pretext și câtuș de puțin, prestigiul Comitetului, care Comitet singur poate astăzi reprezenta integral, cu supremă autoritate, interesele naționale; și că: acel care tăgăduște, or-și-cum, această autoritate, prin asta tăgăduște or-și-ce drept de pretensiune a nației românești, ca atare, în viața politică a regatului Ungariei — tăgăduire, pe care niciun Maghiar de inimă și cu minte n'o mai articulează astăzi.

Pentru ziaristii români

Dacă ar mai fi încă două rânduri de munți între noi și cei de dincolo, vom forma totuș un singur trup cu un singur organism, câtă vreme vom rosti același grai. Un popor mai întâi e un popor și în al doilea rând e un factor politic al unui stat ori al celuiilalt. Dacă noi toți, prin conștiința noastră, prin limba și cultura noastră, formăm un singur organism și o singură viață, avem toți, prin urmare, datorii egale față de limba și cultura, față de conștiința noastră, față de interesele rasei. Și dacă la periferie ori chiar în măduvă viața se roade, suferă trupul întreg. Deci stricarea noastră, în orice colț al pământului românesc, ne impune nu numai datoria de a contribui toți, cu toate puterile, la îndreptare, ci și pe aceea de a preveni răul.

Rezerva noastră față de luptele zilnice ale fraților din România, ca și nepăsarea lor pentru ale noastre, e o greșală, care nu poate găsi nici o justificare, un păcat pe care nu ni-l putem ierta, dacă avem un cuget curat. Dupăcum s'a mai spus, în acest ziar, cei din România sunt datori să ne cunoască — și dacă nu se simt datori, să-i îndatorăm noi. Iar noi cari cunoaștem viața lor mai bine decât ei pe a noastră, suntem datori să aruncăm sfiala, rezerva, diplomația aceea tradițională de căteori e vorba de o apreciere a lucrurilor din România. Uneori, ziare din România vorbesc de lucrurile dela noi cu aceeași *diplomație* cum ar vorbi, de pildă, „Neue Freie Presse“ despre un nou guvern din Sârbia; iar ziare ale noastre tătează evenimentele din regatul fraților noștri cu sfiala pe care o are un „Dvernik“ oarecare din Peninsula Balcanică în aprecierea politice rusești.

E timpul ca stările acestea să înceteze. Iar dacă e vorba de îndreptare, ochii tuturor oamenilor de bine, aici și dincolo, trebuie să fie la presă. Prin ea ne infor-

măm, prin ea ne educăm, prin ea ne luminăm. Ea trebuie să fie îndrumătorul și judecătorul nostru. La București, la Iași, la Galați și aproape în orice oraș al României în cece privește limba se poate scoate o bună gazetă, cece nu se poate decât foarte greu la noi. Nu putem spune același lucru în cece privește nivelul ziaristice din regat, afară de puține excepții. Un ziar, câtă vreme are pretenția că servește țara, nu poate să pună interesele de partid mai presus de acelea ale neamului. Așa stau lucrurile în orice țară care nu vrea să se piardă.

Dupăcum nu putem înțelege ca ziare politice ori ziare de informație din Regat să înregistreze înfrângerea de fiecare zi a neamului românesc, aici, ca pe un fapt divers, tot astfel nu putem înțelege nepăsarea acestor gazete când e vorba de interese românești, acolo!

*

În lupta dintre partidele politice, purtată une-ori cu o orbie fără seamăn, interesele evreești își mână intriga lor, care împerechează, întărită și veninează. Aceste interese evreești își au presa lor, o presă care nu vrea să se dea pe față, ca să le poată servi mai bine. Ele intră în luptă ori cu masca ziarului de informație, ori cu mască independentă și de multe-ori pătrund în redacțiile ziarelor de partid. Bărbați politici, cari sunt favorabili ori indiferenți intereselor evreești, sunt ajutați pe toate drumurile ori sunt lăsați în pace de aceste ziare. Dar acei cari sunt *nu* dușmanii Evreilor, ci sprijinatorii intereselor românești, nu scapă de urmărirea de fiecare clipă a acestor ziare, cari par a rosti în fiecare rând aceleași vorbe: „trebuie descurajat!“ Din cauza orbirei cu care se dau luptele dintre partide, ziarele evreești își pot îngădui insultele cele mai grosolane la adresa unor fruntași politici — iar publicul urmărește cu sete spectacolul fără să-si dea silință să înțeleagă adevărul curat. Cine și-a aruncat ochii, mai cu seamă de vre-o doi ani încoace, pe coloanele numitelor ziare, nu putea să rămână cu altă convingere, decât că familia Brătianu e o familie de pungăși și de bandiți odioși. Atâta e sigur că această familie nu e de loc filosemită... D. Petre Carp a fost ceva mai cruțat. E însă pe cât știu în partidele istorice din România un singur fruntaș dușman pe față al Evreilor, d. Nicolae Filipescu, actualul ministru de războiu.

Ce nu s'a făcut și nu se face, în fiecare zi, de presa evreiască pentru a bagateliza și discredită pe acest om? Cât venin nu s'a cheltuit pentru a naște în suflete ură pentru acest bărbat, dispreț, pentru ce? Pentru cece are d-sa mai frumos, mai nobil: *temperamentul său*. Acesta, dacă s'ar lua cineva numai după informațiile pe cari le dau ziarele, pe cari publicul nu vrea să le înțeleagă că sunt evreești, ar ieși politicianul cel mai de rând, cel mai fără caracter. D. Filipescu, însă, e în partidele mai vechi ale Româ-

niei cel mai mare Român — nimeni n'ar încerca să-i dispute această întâietate. Și d. Filipescu este unul din puținele caractere întregi.

De vre-un an doi însă mijloacele luptei de exterminare ale ziarelor evreești au fost împărțite.

Cu cea mai nebună furie s'a îndreptat această presă împotriva partidului care s'a încheat din crezul ideii naționale. Să trecem la cea din urmă infamie, la învinuirea de plagiat a d-lui A. C. Cuza, învinuire formulată de revista „Facla“, dușmana hotărâtă a neamului și a bisericei românești. Învinuirea a fost susținută, tot în revista jidovească „Facla“, și apoi într'o broșură de avocatul străin de neamul nostru Emil Socor.

De când acest avocat îndrăzneț a tipărit broșura în numele jidovimii, toată pânda a fost luată de ziarele evreești.

Acuma, se înțelege, *nu* știm cine ar putea fi în stare să plagieze în România; dar știm bine *cine nu poate să plagieze!*

Cu toate acestea d. Cuza, pentru luminarea publicului a dovedit în „Neamul Românesc“ nevinovăția sa întreagă, iar pe acuzatorul îndrăzneț l-a chemat în fața justiției. Nu știm dacă și de rândul acesta instituția juraților va fi credincioasă tradiției rămânând neutră în acest conflict de presă.

Ceece trebuie să însemnăm aici, e atitudinea presei *celeilalte* în acest proces. Cu foarte puține excepții, gazetele politice, și chiar cele de informație, cari în majoritate sunt servite din Iași de corespondenți evrei, au avut o atitudine răutăcioasă față de d. Cuza, acuzatorul.

D-voastră gazetari și D-voastră bărbați politici din România nu credeți că a sosit timpul să nu mai îngăduim amestecul străin în gospodăria noastră, nu credeți că în România, în interesul luminării publicului, față de care avem *datorii*, trebuie să se facă distincție, de noi toți, între presa, care servește interese străine, și presa care e datoare să servească întâi neamul și apoi „Țara“?!...

Iar dacă, în fine, credeți că ziaristii n'au chemarea de a servi patimile și interesele meschine; dacă *ziarul* e chemat să îndrumeze, iar nu să fie îndrumat de mentalitatea publicului; dacă credeți că suntem chemați să deșteptăm în suflete *cultul pentru adevăr, cultul pentru muncă și pentru datorie*, atunci ne putem îngădui și unii și alții critici pe cari interesele neamului nostru le cer!

Și atunci, aveți cuvântul...

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică,

ARAD, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Mijlocește bani

pe ipotecă, amortisare
și cu cambii pe moșii, ori
case de chirie, sub condițiile
:: cele mai favorabile ::

Bücs F. Vilmos

Arad, Karolina-utca nr. 8.

□ Casă proprie lângă filiala poștală. □

Vorbirea d. deputat Vasile Damian. Azi a rostit d. deputat naționalist al cercului Baia de Criș, Vasile Damian, un discurs frumos, foarte reușit, de o logică impecabilă, cum ne-am dat să-l cunoaștem pe d. protopop.

A vorbit la bugetul cultelor și instrucțiunii publice. În numărul viitor al ziarului nostru vom publica acest discurs în întregime.

*

Tagányi Sándor — prof. Este oare Român care să nu-i cunoască numele? De numele acesta este legată una dintre cele mai murdare campanii electorale, este legată înfrângerea partidului național în cercul electoral al Radnei. Câte atrocități, câte fărâdelegi s'au săvârșit sub Coloman Tisza și sub faimosul „sdrobitor de naționalități” Desideriu Bánffy, toate s'au reeditat aci mai desăvârșite, înzecit mai crude pentru a face imposibilă izbânda drapelului nostru național, fluturat cu atâta curaj și demnitate de d. Vasile Goldiș.

Grație nemai pomenitelor abuzuri administrative ce le-au săvârșit jandarmii, notarii și toți Jidani satelor noastre după receptul distinsului reacționar Ieszenszky, stindardul partidului muncii a îngenuchiat în cel mai volnic mod lupta ideală, sfântă a partidului nostru. Tagányi, acest năimit al guvernului a ieșit ca deputat, a ieșit reprezentantul intereselor Românilor din cercul Radna — fără însărcinarea lor.

E o reamintire dureroasă aceasta pentru orice Român iubitor al neamului său apăsător și nu o am mai răscoli, dacă nu ni-ar fi aprins sângele obrazul cetind cea mai nouă injurie adusă Românilor de pretutindenea.

Tagányi Sándor, faimosul deputat al cercului Radnei, care are un singur merit: de a fi înrudit cu familia princiară Sulkowski, în curând va fi distins cu titlul de *conte*. Și de ce? Poate pentru că e atât de desorientat în politică? Poate, fiindcă reprezentant „legal” al poporului, în loc de a apăra interesele acestuia, dă din cap la orice cuvânt al guvernului ca un „mungó”, care se respectă?

Ori poate... Dar ce se mai înșirăm neisprăvurile multe ce nu le-a făcut? Va fi „gróf” și cercul Radnei poate fi falnic cu dânsul, cu deputatul său „gróf Tagányi Sándor.”

Iată cum se răsplătesc meritele patriotice! Titlul acesta de *conte* este dar, s'o spunem pe față, plata năimitului, care lipsit de orice convingere și scrupul, a îngenuchiat cu cele mai detestabile arme, una dintre cele mai ideale lupte, care le-a dus partidul nostru național pentru a avea reprezentanți adevărați și desinteresate și poporul românesc în casa țării.

Să știți Români și inima voastră să tresară de indignare, că Tagányi Sándor va căpăta prețul sângelui vostru.

*

Testamentul politic al bar. Bánffy.

În numărul său de azi „Reichspost” din Viena publică un articol senzațional scris de dr. Funder, redactorul șef al acestui ziar. Articolul cuprinde testamentul politic al baronului Bánffy, pe care Bánffy l'a trimis dr.-ului Funder înainte de întâiul acces de damba cu condițiunea, ca păreriile acestea să se publice numai după moartea lui.

În testamentul său politic Bánffy apelează la opinia publică austriacă, pe care o roagă, că totdeauna să privească pe Ungurii din Ungaria de element susținător de stat, deoarece elementul acesta în țară e sprijinul cel mai credincios al politicii monarhiste. După Bánffy cea dintâi trebuință de stat este votul universal egal și secret, pe care însă, crede, parlamentul actual nu-l va realiza. Dreptaceea își exprimă convingerea, că M. Sa ar trebui să se decidă, ca și fără parlament să-l realizeze. Parlamentul actual, al cărui factor principal e gentry, nu va realiza votul universal,

egal și secret, deoarece după el până azi tocmai gentry a fost factorul, care în dauna Ungariei a împiedecat pacea cu dinastia.

A doua trebuință foarte însemnată este conlucrarea cu naționalitățile.

Pentru atingerea acestui scop e de lipsă: administrație cinstită și statificarea administrației comitatense.

Înfăptuindu-se acestea, nici chiar dreptul electoral cel mai larg nu trebuie temut de naționalități. Între orice împrejurări la rezolvarea acestei chestii să se ia în considerare, că orice nevoie internă e neplăcută și Dinastiei și că zace în interesul Dinastiei, ca Ungurii să trăiască în pace cu naționalitățile din Ungaria și ca aceștia împreună să facă Dinastia tare și puternică.

Parlamentul ungar

Ședința Camerei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 27 Maiu.

Ședința se începe la orele 10¹/₄ a. m.

Prezidează: Albert Berzeviczy.

După verificarea protocolului ședinței trecute ia cuvântul în chestie personală

Dr. St. C. Pop, (naționalist, român): În vorbirea d-sale rostită cu prilejul debaterii bugetului agriculturii a afirmat, că în cazuri de transgresiuni silvice autoritățile proced superficial și ilegal, iar în sertarele meselor scriitorilor se găsesc coale iscalite înainte. La acuza aceea Géza Szüllő a întrerupt, spunând, că autoritățile nu pot fi calomniate nepedepsit. Cetește pasagiul acesta din protocolul acelei ședințe. Poate dovedi cu acte, că nu a calomniat autoritățile și acuza ce i s'a adus din partea lui Szüllő, ca și cum ar fi prezentat Camerei date superficiale, — e nebazată. În șapte ani de când e deputat totdeauna a prezentat Camerei date cinstite.

Géza Szüllő: Oamenii de talia lui St. C. Pop sunt conduși de două principii. Deoparte joacă rolul de binefăcători ai poporului, de altă parte fac servicii iredentismului român. El a protestat în contra faptului, ca întreg corpul amployaților unguri să fie calomniat. Dacă în viitor St. C. Pop va procedea ca și acuma, din nou se va găsi cu el în față.

Dr. St. C. Pop: Cu aceste a dovedit lui Szüllő, că nu a acuzat pe nedrept. În loc, ca Szüllő să-și recunoască greșala, el acuză. Protestează în contra acuzei de iredentism și în contra faptului, că d-sa ar servi din egoism interesele poporului.

G. Szüllő întrerupe.

Președintele: Cere imputernicirea Camerei în chestia ordonării alegerii noi în cercul vacant dela Seghedin și prezintă învitarea ministrului comun de războiu, prin care invită Camera la serbarea lansării pe apă a întâiului Dreadnought.

Desideriu Polónyi a anunțat interpelație, către primul ministru, în chestia administrației necorecte a insulei Margareta și

A. Barcsay, către ministrul de interne, în chestia călcării legii prin prefectul Hunedoarei.

Bugetul ministrului de culte

Vasile Damian (naționalist român): Desvoltă chestia școalelor. Ține de puțină suma, pe care guvernul o întrebuințează pentru ajutorarea școalelor naționalităților. Principiile naționalităților nu pot fi delăturate total nici în chestii de artă. Vorbește despre sumele întrebuințate pentru întregirea venitelor proești. Roagă pe ministrul, ca să trateze cu asemenea iubire chestiile tuturor confesiunilor.

Nu primește bugetul.

Rudolf Brantsch (gub. sas): Vorbește despre starea deplorabilă a școalelor.

Primește bugetul.

Ședința se suspendă pe 10 m.

Cont. Albert Apponyi: E foarte corect, recunoaște, ca învățătorii să cunoască limba maternă a elevilor și să-o întrebuințeze pe aceasta ca limbă ajutătoare, dar în instrucție trebuie să se valideze și unitatea statului. Acesta i-a fost punctul de vedere și în timpul când era ministru nu a permis, ca la vre-o școală nemaghiară să fie numit învățător un individ, care să nu fi cunoscut limba maternă a elevilor. (Minciună sfruntată. — N. R.) Vasile Damian a declarat, că legea școlară a d-sale e o nenorocire.

Atributul acesta nici decum nu-l emoționează (o, îți credem pe cuvânt, iubită priveghitoare. — N. R.), de oare ce lucrul principal e, ca națiunea (?) ungurească s'o declare bună legea aceasta.

CORESPONDENȚE

DIN ITALIA

SCRISORI DIN MILANO

Sosirea industriașilor austriaci — O tragedie între doi ingineri — Doctor din California — chemat pentru a vizita o copilă bolnavă la Roma — Italia, grădina Europei

Ieri, 23 Maiu, la 3:30 p. m. ajunseră dela Viena — cu un tren special — 86 persoane, reprezentând Asociația industriașilor din Austria-inferioară, între oaspeți sunt și vre-o 15 doamne și domnișoare. Au fost întâmpinați la gară de către prefectul de Milano, sen. Panizzardi, primul orașului, sen. Greppi, com. Salmviraghi, președintele camerei de comerț, de consulul general austro-ungar Györgyey, și alte multe notabilități, directori ai diverselor bănci, marii industriași etc.

Oaspeții fură salutați călduros de către președintele camerei de comerț, care, arătându-și părerea de rău, de scurta durată a vizitei în Milano, — „însă veți avea în orice caz — urmă el — ocazia de a constata cât de vie ne va fi prietenia noastră și cum apreciem noi — actul d-voastră de gentilă curtezie, acela de a ne vizita cu ocazia cinquantenarului renașterii noastre, act, ce însuflețește întotdeauna și mai mult sentimentele de pace și dragoste, ce ne țin, și ne va ținea uniți”.

Oaspeții, răspunse cu aplauze furtunoase; apoi luă cuvântul vicepreședintele Kraus, care în numele Austriacilor, prin cuvinte bineșimțite, mulțumi pentru cordiala primire. La urmă, fură salutați de către consulul general al Austro-Ungariei, în numele coloniei austriace de aci.

Apoi, se îndreptară, excursioniștii spre Hotel Milano, unde fură găzduiți.

Seara, la palatul bursei, frumos iluminat, fu o grandioasă primire a oaspeților, și salutați în numele cetățenilor milanezi.

Azi au vizitat mai multe stabilimente industriale, iar mâine, după alte vizite pe la diverse monumente, vor pleca spre Torino.

*

Se telegrafiază din Cosenza, că în ziua de 23 c. un inspector de cale ferată — inginerul Domenico Tancioni — a ucis chiar în oficiul său — cu un foc de revolver — pe inginerul Francisco Giunti — inspector principal de c. f.; comițând faptul, Tancioni s'a aruncat dintr-un balcon înalt de 6 metri după care — transportat la spital — pe lângă alte răni grave îi survenii și o congestie cerebrală. Ing. Giunta lasă în urma lui 4 fii și soție care a înebunit când i-s'a făcut cunoscut trista veste. Ing. Tancioni de asemenea e însurat și are 3 copii.

Cauza acestei tragedii e datorită unor chestiuni de servicii. Tancioni fusese mutat în urma unei anchete, venită din cauza unor neregularități descoperite în sarcina lui, și el era convins că ancheta fusese provocată de sârmanul Giunti.

KILENYI C. és T^{sa}.

Arad, str. József főherceg 11, la globul vânăt.

Au sosit noutățile de primăvară.

Preț ieftin extraordinar.

Pănuri de haine femeiești, mătăsuri, delaine, zephyre, cartoane, mănuși, ciorapi pregătiți de penitențieri. Asortiment bogat de umbrele, pălării de paie pentru dame. Modele și decoruri se capătă cu preț foarte scăzut.

O familie de americani — aflată actualmente la Roma — în călătorie de plăcere — având o fetiță bolnavă — de nume Mildred Browning — au chemat telegrafic pe doctorul Janes Choate — din Los Angeles — din California. Doctorul a și plecat — căci o telegramă din New-York — confirmă sosirea lui acolo și imbarcarea spre Londra, de unde va lua direcția Roma.

Tot americanii curioși cred că boala poate aștepta pe doctorul specialist — chiar când ar fi vorba să îngăduie 8—10 zile.

*

Chiar și în serbările pentru Independență, Italia vrea să arate, că este — grădina Europei; așa — societatea turiștilor italieni: *Tovring-club-italiano* — a deschis un concurs pentru stațiunea cea mai frumos împodobită cu flori — pe distanțele Torino—Roma—Firenze, apoi la 4 Maiu — a fost la Roma concursul de flori; la 6 Maiu — se inaugură maestosa „mostra” internațională de floricultură.

Străzile Florenței, ferestre, balcoane, totul era înflorit; acuma se anunță încă și la Napoli o mare expoziție de flori. Această expoziție, pe care Napoli și sudul Italiei o va începe — va fi pentru comemorarea plebiscitului de adesiune la Uniunea Italiei. Va cuprinde 5 secțiuni: I. — Plante ornamentale de fiecare specie II. — Flori. III. — Produsele orticulturii și fructeculturii. IV. — Mobili și unelte pentru grădini. V. Imbalajii pentru plante, fructe, flori și produse articole de fiecare specie.

Milano, 24 Maiu, 1911.

Anty.

DIN ȚARĂ

Un răspuns scrisoarei din Blaj

Rog On. Redacție să-mi dea ospitalitatea să răspund corespondentului Dv. din Blaj intrucât îmi va îngădui puterea omului neumblat pe căi de aceste. Nu aș face lucrul acesta, dacă n'aș vedea cu câtă ușurință se aruncă acuze grele fără motiv și fără un pic de scrupul. Noi am privit în inteligența noastră totdeauna pe cel mai cumințe și sincer sfătuitor și îndrumător spre bine a vieții noastre și de atare îl privim și acuma. Drept aceea mă miră faptul corespondentului dv. care vede teribilități fără să ne atragă atențiunea asupra lor conducătorii noștri și fără să le știm și să le simțesc și eu ca „meseriaș sau lucrător simplu”.

Noi cei din Blaj, — că de noi e vorba, — avem conducători cari muncesc cu toată dragostea pentru binele și înaintarea noastră, cari dacă de fapt am fi așa de luxoși după cum suntem prezentați, ne-ar fi făcut atenți și și-ar fi pus toată autoritatea lor în joc să ne oprească de a aluneca pe acest povârniș periculos, care ne duce cu siguranță spre ruină și perire pe noi, cari voim să trăim o viață de cruțare, o viață de meseriași români.

Simțim importanța noastră în viața economică a neamului românesc și știm, că suntem chemați ca prin cumintenia, cruțarea și hărnicia noastră să întărim, spre fericirea neamului nostru, puntea de trecere dintre cap și picioare — inteligenți și țărani.

Noi în Blaj nu ne simțim străini, — și dacă suntem de prin satele din jur și așezându-ne în Blaj, nu simțim de loc că am fi străini, pentru că petecul acesta de pământ românesc — orașelul acesta răsărit din cele mai curate zbcuimări ale neamului românesc, e al tuturor — și să se știe, că numai comercianții și industriașii români îl pot păstra românesc posterității.

Drept aceea, când ni-se impută păcatul să nu se facă în felul acesta și jignitor și brusc.

De ce a trebuit să spună în tonul acela răutăcios, că un biet tânăr meseriaș harnic și muncitor, care numai fală ne poate face, și-a permis luxul să-și cumpere o amărâtă de bicicletă, când bine știe d. corespondent, că băiatul acela nu-și permite nici o plăcere modernă, de a bea, a juca cărți și de a sta nopți nedormite — cum fac meseriașii străini. Și ce a greșit părechea tânără, când a ținut să se prezinte înaintea altarului cum putea mai bine?!

E un moment așa de mare în viața omului căsătorit, încât bleg să fi, și nu ai putea descoperi lux în niște îmbrăcăminte, cu cari în viață

nu te mai întâlnești, pentru că, ca meseriaș nu le mai porți, nu din motivul, că nu ai putea, ci pentru că împrejurările, în cari trăim, nu sunt pentru noi. Și apoi d. corespondent nu știe de converțiunile sociale în cazuri de acestea?! — Că doară d-lui ar fi cel dintâiu care ar arunca cu piatra disprețului asupra noastră, când ne-am prezenta rău îmbrăcați?

Protestez cu toată hotărârea contra observării malițioase, că pe noi nici un fel de îndopare cu bani nu ne-ar îndestuli și ridica din pricina luxului mare, ce-l facem, mămuțerind în haine pe intelectualii noștri. Ne dăm seama de rolul nostru în societate și ținem să ne prezentăm cinstiți și nu luxuos printre oamenii noștri, cari ne vreau bună starea și cari, nu am voi, să se rușineze de prezentarea noastră, fie în felul de a ne îmbrăca, fie în felul de a vorbi.

Cazul cu cele două cununii nu-l mai amintesc, fiind o sfidare răutăcioasă a celui mai elementar bun simț.

Nu pot înțelege de loc cu mintea mea de *simplu lucrător*, unde a voit să ajungă d. corespondent prin felul d-sale de sfătuitor? Au doară d-lui nu știe, că moneda are două fețe și noi putem ușor întoarce moneda pe cealaltă față și să cetim — nu cu răutatea jignitoare — ci cu durere și mihnire lucruri, pe cari le fac alții, dela cari așteptăm cu drept cuvânt să aibă simț în toate, judecată calmă, se nu se lase răpiți de aparență nici odată.

Mi-se pare, că în toată scrisoarea aceasta rolul îl joacă vechea răutate și invidie românească. Că doar dacă un biet meseriaș român prin hărnicia și cruțarea lui poate să ajungă la ceva stare — trebuie zdrobit — nevoiașul, cum îndrăznește să poarte el sau femeia lui o haină mai bună — când să știe, că la început a fost lipsit.

Și iată că bună starea, la care se ridică un biet meseriaș român, pentru mulți, în loc să fie bucurie, e piatră de scandal. E aceasta gândire și simț creștinesc d-le corespondent?

Ce șchiată vorbă — feldera cu bani — nouă comercianților și industriașilor români?! De ce se vorbește de atâta amar de bani, când noi abia putem primi și câștiga, ca să putem trăi cinstiți de pe-o zi pe alta?! De ce sare în ochi puținul nostru, și de ce ni-se impută filerul, ce ni-se dă pentru munca noastră?! De ce umblați cu ochianul după greșeli mărunte și nu vedeți muntele de păcate?

Da, da, felderele de bani, care de fapt se dau străinilor — acelea nu se văd — și nu se arată. Peste acele trecem, cu conștiința omului vulgar, foarte ușor. Iată în Blaj, unde avem floarea inteligenței noastre, despre care nu pot să cuget, că nu ar avea cultura sufletească, cultura minții și cultura simțului, înfloresc și se îngrașe Jidanii de pe spatele noastre, ca în evul mediu. Dar nu numai atâta — acești venetici, hrăniți cu sudoarea noastră nu pierd nici un prilej de a ne brusca și a ne lovi în ce avem mai drag și mai scump.

Luăm numai o pildă: era pe timpul alegerilor dietale, anul trecut, când ai noștri asudau sudori de sânge în Vinț, ca să scoată învingător pe d. Maniu, care avea contracandidat un jidan, — și ce face proprietara firmei jidovești *Sinberger*?... își îmbracă toți copiii în costum unguresc și ca demonstrație a parcurs străzile Blajului, batjocorind în felul acesta cele mai nobile sentimente ale celor din Blaj. Și cugetați, că Românii din Blaj, revoltați de această specifică batjocură jidovească, s'au recules și au boicotat firma? Aș! — am trecut și peste această insultă, ca peste multe altele, cu mândria omului superior și dăm jidovoăicei și mai departe bani cu feldera. — Și să nu se creadă, că dăm doar această atențiune, umilitoare pentru noi, numai acestei firme; menajăm la fel pe toți străinii. — În schimbul tămăielei slăbiciunilor noastre, ei ne iau toate — și le dăm cu indiferențismul popoarelor osândite la perire.

Comerciantul.

x **Atențiune.** Înainte de a târgui ceva cerceți: **Marele bazar de emulație** a lui *Reich El.* din Arad, palatul teatrului orășănesc, unde se capătă tot felul de obiecte cu prețurile cele mai ieftine.

Gronica feminină.

— O pot ceti și bărbații de azi —

Datorii impuse, de deosebite religii, soților

La Indieni:

Omul trebuie să se gândească, că fericirea și-o datorește femeiei sale; că prin dânsa el lucrează fapte bune și dobândește averi.

Nu este pentru femeie alt Dumnezeu, pe pământ, decât bărbatul ei. Cea mai frumoasă din toate faptele bune, ce se pot face, este de a căuta cum să placă bărbatului ei. Când moare el, trebuie să moară și ea.

La Chinezi:

Bărbatul trebuie să fie protectorul femeiei sale; el nu se poate despărți de dânsa, decât numai din cauză de limbuție și adulteriu.

Femeia datorează memoriei bărbatului său de a trăi în văduvie.

Precum cineva vede cu plăcere un arbore rotunzindu-și frunzișul și încununându-se cu flori: asemenea privește cu mirare pe o soție în sânul familiei sale, când ea se ține de împlinirea datoriilor sale. Ea trebuie să facă consolarea bărbatului prin purtarea și prin tandrețea sa.

Bărbatul, care are o femeie lipsită de darurile naturii, nu trebuie să o iubească mai puțin pentru aceasta.

La Perși:

Fiică a lui Zoroaster! Umblă cu inimă curată cu capul ce-ți va da sfântul Ormuzd; cinstește-l ca pe însuși zeul tău. — Fiule alui Zoroaster! fii credincios soției tale.

Femeia, care nu ascultă de patru ori de bărbat, este vrednică de infern.

La Egipteni:

Bărbatul adulter să fie pedepsit cu o mie de lovituri de nuiele.

Femeii vinovate de aceeaș crimă să i-se taie nasul.

La Greci:

Bărbatul să-și sacrifice din plăceri și din voințe și soției sale, drept schimb pentru jertfele și iubirea ei.

Femeia trebuie să simtă o dulce plăcere d'a depinde de acela, pe care ea îl are de soț.

La Romani:

Mai multă glorie este de a se arăta omul soț bun decât senator bun.

Meritul unei femei este d'a iubi pe bărbatul ei, d'a se găti numai pentru el singur și d'ași ascunde viața.

La vechii Germani:

Zei au dăruit-o pe femeie cu sancitate.

La creștini:

Femeile să se supună bărbaților lor precum se supun lui D-zeu, pentru că bărbatul este capul femeii, precum Hristos e capul bisericii. Ele nu trebuie nici să învețe pe bărbații lor, nici să iee putere asupra lor.

Se poruncește lor d'a observa tăcere, pentru că Adam a fost întâiu zidit; Adam nu s'a amăgit, ci femeia amăgindu-se, a căzut sub neascultare.

Bărbații sunt datori a-și iubi muierile lor ca pe înseși corpurile lor; a se purta cu prudență cătră ele ca și cătră un sex mai slab.

Femeia nu este stăpână pe corpul ei, ci bărbatul îl stăpânește. Asemenea și bărbatul, nu este stăpân pe corpul său, ci este femeia.

La Mohamedani (Turci):

Spune, o profete, femeilor credincioase, că bărbații sunt mai mari decât ele, pentru că D-zeu însuși a ordonat astfel, că trebuie să fie supuse voinței lor, a le păzi secretul, și că bărbatul le poate bate dacă ele nu-i dau ascultare.

Spune-le lor, că sunt datoare a-și stăpâni vederea; a nu arăta nimic din frumuseța lor decât numai ce trebuie a se arăta; a-și acoperi sinul, a-și învălui fața a trăi în curăție; — dar nici femeile bătrâne să nu ofenzeze pe Dumnezeu, ridicându-și vâlul.

După A. de Maizières.
Trad. de P. M. Georgescu.

Litere — Arte — Științe

CÂNTEC RĂZBOINIC

*Peste cadavre și prin sânge
Voiu trece pe-un sălbatec cal,
Când alte vremi ți-or vrea copiii
Nefericitule Ardeal!*

*Când zângăniturile de săbii
Nu-i mai putea să-le înfrâni,
Cu spada mea ți-o scrie cronici
Din bălți de sânge de capcâni.*

*M'oiu arunca cu ochi de fiară
In larma cruntei bătălii,
Ne mai gândind c'o biată mamă
Mă va deplânge 'n nopți târzii.*

*Când chemător duiioase goarne
Vor răsuna prin munți și văi
Ți-or alerga de prin bordeie
Războinic rumenii flăcăi.*

*Și-n plumb schimba-vom birul aspru
Cum am făcut și alte dăți,
Vom spânzura dușmani nemernici
Dârma-vom taberi și cetăți.*

*Eu credincios ostaș deapururi
Ți-oiu fi și 'n bune și în rău,
Neșovăind chiar dacă nimbul
Mi-o fi vre-o bardă de călău.*

Ar. C.

Impresii...

(Executor)

Am văzut o „execuție”. Și a plâns în mine o simțire ciudată: văzând că legea n'are suflet, legea despre care spunea Rousseau, că e: „sufletul dreptății”...

A venit executorul în vecini, unde locuia un lăcătuș, un om cuminte și tare, pe care l-a spălat furtuna vieții. Și avea lăcătușul doi copii: unul de cinci, celălalt de șase ani — un fecior și o fată.

Și când a intrat executorul pe poartă, însoțit de doi jandarmi, lăcătușul nu era acasă. Femeia lui începu să țipe, plângea, își smulgea părul — să adunau Ovreei și a început să sune toba... Și s'a început o fază de tortură, o plăcere hedonică să vezi suferința altora — auzeam cuvintele reci ale executorului, un jandarm fuma o țigară cu nobilul dispreț al jandarmului — iar copiii lăcătușului plângeau și ei, ei simțeau par'că o tragedie mare a lor, căci tragedie s'a întâmplat în vecini — soția lăcătușului vrând să-și apere mobilele, a sbierat răgușită, cu furie de lealcă:

— Hoților, nu mă furați...

Și atunci al doilea jandarm a apucat pe lăcătuș, a prins-o de mână și i-a zis grav:

— Femeie, încetă, că te-om pedepsi.

Iar femeia n'a încetat, a luat o mătură și lovind pe executor răcnea:

— Hoțule, nu mă fura.

Executorul începu să strige revoltat. Un jandarm apucă pe femeie, celălalt îi apucă brațul și o târîră din curte:

— Te ducem la judecată...

Și Ovreei și mulțimea privea la întâmplarea asta, fără compătimire. Cei doi copii plângeau, plângeau după mama lor, iar toba tot suna și auzeam cuvintele executorului: „un scaun”... „Cine dă mai mult?”

*

Și când s'a sfârșit execuția, când se golea curtea de oameni și amurgul țesea albastrul lui des pe toate — veni acasă lăcătușul obosit de muncă... Pe haina lui erau pete de ulei și mâna lui era neagră de scrum și de fier — părul lui era sbârlit și în ochii lui era frumuseța adâncă a sclavilor. Și când și-a văzut casa părăsită și când i-au plâns cei doi copii părăsirea lor și când a auzit cele întâmplare, lăcătușul m'a chemat la gard:

— Spune domnule, unde-i Dumnezeu? Spune, de ce m'a bătut?

Și lăcătușul care u ridicat de atâteaori ciocanul de fier cu ușurință, s'a speriat de lacrimile copiilor. Căci în lacrimile lor cetea furtuna mare a sărăciei... Și era cuminte lăcătușul, căci el vedea în executor: o *uriasă putere de stat*.

Și să gândea și ar fi vrut să plângă, dar îi era rușine — și când deodată auzirăm ropotul unui automobil. Venia un automobil, și sirena lui țipa ca glasul suveran al bogăției...

Și când a trecut automobilul, în automobil râdeau două femei. Erau jerpelite în piei scumpe, aveau brillante și parfumul curgea în urma lor, iar lăcătușul și-a sărutat copiii și le-a zis încet:

— Vedeți, ce automobil frumos!

Și eu m'am gândit la Rousseau: „sufletul dreptății este legea”. Da legea, care a trimis executor, care a trimis doi jandarmi și care a dus pe soția lăcătușului...

Și a trebuit să treacă un automobil, în care râdeau două femei bogate — care nici-când nu vor înțelege cuvântul mare și i negru: *executor*...

Și lăcătușul din veclui își săruta copiii...

(Grevă).

În fabrica de tutun e grevă. Naintea porților: soldați cu galoane de aur pe mondir, înaintea porților o mie de muncitoare și toate tinere și toate flămânde... Căci de trei săptămâni sunt închise porțile fabricii, fumul nu iese din hornuri și mașinele nu urlă — fabrica e moartă, căci trăiește viața ei afară în muncitoarele palide și tinere și flămânde... Și e mare și tristă pacea — soldații stau gata cu armele lor, în armele lor e moartea și puterea vieții — și porțile fabricii sunt înalte și tari.

Și în liniștea atâtor suflete tăcute, iată se desfac cinci ferești ale fabricii. Acolo locuiește directorul. Și sună lautele și se aud cântări de clavier — răsese sătule pătrund din ferești. Dansează.

Și o mie de muncitoare flămânde toate și tinere și bolnave toate — privesc ahtiate, la fereștile strălucite și ascultă tremurând Bostonul domnesc — iar plutonul de soldați cu galoane de aur pe mondir, stă teafăr și strălucesc sulii și strălucesc săbii și lautele cântă, tot cântă în ferești.

(In vitrina ant carului).

De câte-ori mă duceam pe stradă, totdeauna mă opream la vitrina anticarului. Erau multe cărți în vitrină și în fiecare zi se schimba vitrina.

Treceau cărți roșii și în locul lor vedeam cărți albe — astăzi vedeam pe Boccaccio și mâine vedeam în locul lui pe Zola...

Vitrina avea însă o carte, una singură, care nu trebuia nimănui.

Era veche, și haina ei era sobră, așa sunt adevărurile... Și mă miram, că în vitrina anticarului vedeam aceeași carte luni întregi, necum-părată... Și când m'am oprit să o privesc mai bine, am înțeles... În lumea noastră, pentru oamenii de azi, cum să fie interesantă și trebuincioasă o lectură de asta?...

Era cartea iubirii: „Biblia”...

(Ploaia).

După trei săptămâni secetă, iată a pornit cu găleată cerească: ploaia. Și țărănul sta în poarta casei sale și tremura de bucurie și rugăciuni spunea gura... Oh, în el a deșteptat o nouă pornire de viață — ploaia de afară... Ploaia îi spăla din suflet gândurile negre ale viitorului și țărănul privea ca la o rugăciune împlinită la ploaia frumoasă și curată...

*

... În un salon parfumat, o damă elegantă și nervoasă privea cu ură și cu mâhnire la ploaie:

căci ploaia i-a ucis planul, de-a aranja un maiol în grădină, cu mulți domni, cu șampanie și cu țigani... Dama elegantă privea cu lacrimi de mânie la ploaie, căci ploaia i-a zădărnicit petrecerea plănuită...

*

Și țărănul se tot ruga, se tot ruga... Și își ridică privirea fericită în sus...

Emil Isac.

Zi de primăvară

— Schiță —

de Const. A. Giulescu

Stau sub liliacul înflorit din marginea satului, și ascult cum cade apa din țuțur în șghiabul cișmelii.

Doi fluturi albi trec în sbor, se opresc o clipă de-asupra unui măr înflorit, apoi se prind în joacă, și cad amândoi lângă un firicel de păpădie.

Se aude un fluerar dregându-și glasul pe sub păduri. O ciocănitore bate în scoarța unui per uscat; iar din zăvoiu de răchiți se desprinde o larmă de vrăbii gureșe...

Mă ridic să rup o mlădiță de liliac. E încărcată cu floricele albastre, cari răspândesc în juru-le parfumul florilor cari mor!.. Sus pe o ramură se leagănă un pițigoi gulerat, făcând o gălăgie de pare că e singur pe lumea asta! Nu mă vede, și-l las în pace să cânte! Inchid ochii, și gândurile mi se duc aiure!

Aud viața satului lămurindu-se sub sprânceana dealului, pe când din largul vâlcii vine un glas blajin, care îndeamnă boii la jug!..

E cald și bine pretutindeni. Deschid iar ochii. Soarele e gata să se pitească în dosul unui nour sdrențuit.

Umbre fantastice gonesc spre răsărit, pe când o boare dulce, s'a furișat printre ramuri, deșteptând frunzele adormite dintr'un gutui.

Pe șghiabul cișmelii s'a lăsat o codobatură, care-și plimbă coada în sus și în jos, ca o pendulă lmoaie ciocul în apă, își scutură penele sbrănite, apoi se ridică în sbor săltat, ciripind speriată.

Imi vine 'n minte o doină bătrânească și încep s'o cânt.

E vorba de un suflet pustiit și de-o inimă tristă; de-o dragoste chinuită și de un dor neastâmpărat!

De ce mi se umplu ochii de lacrimi?

Prind mai în urmă să număr florile din crenguța de liliac. Treizeci și cinci de buchețele... Așa le numărăm o dată cu draga mea! Unde s'or fi ascuns vremile de-atunci?

Mai în urină încep să caut floricele cu câte trei și cinci frunzișoare. Așa căutam și-atunci!.. Dar, nu mai am cu cine să pun rămășagul „noroșului și al iubirei”!

Cade o crenguță verde dintr'un nuc cu frunza lată... Cercetez cu ochii printre ramuri, și văd aninată de vârf o veveșă. Stă neclintită, cu coada fuior, pe când ochii îi sticlesc ca două gămălii de ac.

Mă întorc cu fața la pământ, și-mi reazim capul de mâni. O furnică vrea să treacă peste un bulgăraș de pământ, o sarcină mai mare decât ea. E o aripioară de flutur. O prinde cu piciorușele de dinainte, o scapă iar, dar tot nu se lasă. Cu stăruință trebuie să învingă!..

Ațipesc de somn, și mă duce gândul în vuetul orașului. O greutate ca de plumb îmi apasă pieptul. Pare-că respir mai greu acum...

Ce dulce e viața deia țară, trăită sub cerul liber!..

Mă trezesc într'un târziu. Câteva picături de rouă îmi cad pe față. Cred un moment că plouă... Dar, un răs cristalin dărimă pacea din jurul meu...

Un drăcușor de fată se prinsese la glumă, și arunca stropi de apă din șghiabul cișmelii... Când mă vede ridicând capul, se pitește după cruce... Ce nebanatice sunt fetele une-or!..

Mă fac că n'o văd... Ea se ridică, mă privește pe furis, apoi își umple vasul cu apă și trece pe lângă mine cu tulpanul tras pe ochii,

li arunc crenguța de liliac în cale. Ea tace. O chem pe nume, dar nu-mi răspunde. E supărată pe mine că n'am luat-o în seamă... Cât de rău îmi pare-acum!... Sufletul omenesc e rău de multe-ori, fără să-și dea seamă. Sint cum mi-se strânge inima de mâhnire!... E așa sveltă și drăguț!... O văd grăbind spre sat ca o căprioară fugară... Alțița cămășii, ca zăpada de albă, îi flutură printre sălciile pletoase care umbresc cărarea... Mi-se înșirue gândurile pe urma ei, și mă trezesc cu mîntea în tinda casei...

Dar, nu mai era drăcușorul pitit în dosul crucii. Alta era acum!...

Fiecare clipă își are farmecul ei în viață, cu care nu ne mai întâlnim a doua oară!...

Mă ridic, și pornesc în sus pe cărare!... Intru în pădurea de paltini, ce pare adormită. Crengile boltite se împreună sus, formând liane nestăruite, iar pe sub punți nevăzute de soare e înflorit mărgăritarul!

Când ies în lumină aud un cântec venit din rariști. E glasul drăcușorului dela cișmea, care cântă doina lăcrămioarelor:

Mărgăritar înflorit,
Cine mi te-a ciumpăvit?
— Flăcăii după iubit,
Fetele mergând la schit!...

O strig, dar nu-mi răspunde. Li așin calea de-asupra pădurii... Știe ea că nu-i dau pace! De cum mă vede, vine răsând la mine. Imi dă un mănunchi de lăcrămioare, zicându-mi:

„N'ar trebui să-ți ies în drum. Ești rău, rău cu mine! Ca o vespe ești de rău!”

O prind cu amândouă mâinile de peste mijloc, și frângându-o în brațe îi răspund:

„Ce copil fără minte ești Nuțo!... N'ai văzut, că glumiam cu tine?”

Apoi, tăcem un crâmpei de vreme. Pe-un vârf de frasin se legăna un cuc, strigându-se pe nume. Li răspunde de pe culme altul, și iar altul! Un vișin plin de flori albe ne așine calea... Satul a rămas în urmă, înșiruit la poalele pădurii, pe când noi ne urcăm tot mai sus, în inima codrului, și tot mai apropiăm unul de altul!...

Cărți și reviste.

Dicționarul Universal al Limbei Române de Lazăr Șăineanu, doctor în Litere al Universității din Lipsca, laureat al Academiei Române și filologul bine cunoscut, ale cărui lucrări filologice și folclorice au avut atât răsunet.

Dicționarul Universal al Limbei Române este un mic lexicon, în genul micului Larousse sau Brockhaus: complex, conștiințios, exact.

Conține explicații și definiții scurte și lămurite ale întregului vocabular român, al tuturor termenilor de știință — în cel mai larg înțeles al cuvântului — de artă, literatură, comerț și industrie, cuprinde nomenclatura mitologiei și folclorului, o interesantă etimologie a vorbelor populare și, ca supliment, un vocabular general biografic, geografic și istoric, cu privire specială la România și țările locuite de Români.

Toate acestea sunt concentrate în 1000 pagini de text pe 2 coloane și au fost complectate, revăzute și sporite în a doua edițiune, care a apărut de curând.

Dupăcum se vede este o lucrare de cel mai mare interes și folos pentru toți acei, cari se indeletrănesc cu limba românească: scriitori, profesori și învățători, advocați, medici, preoți, ziarști, comercianți, studenți și elevi, precum și pentru marele public cititor al limbei românești.

Dicționarul se găsește de vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad; Librăria Arhidiecezană, Sibiu; Librăria W. Krafft, Sibiu; Librăria Ciurcu, Brașov; Librăria Murășianu, Brașov; Librăria Seminariată, Blaj; Librăria Ieronim Preda, Făgăraș; Librăria M. Onișor, Năsăud; Librăria Aurora, Gherla.

Se poate procura și prin oricare altă librărie sau direct dela editori: Tipografia I. Samița și D. Baraș în Craiova (România).

Prețuri e: 8 coroane broșat.

INFORMAȚIUNI

Arad, 14 Maiu v. 1911

De-ale noastre.

Primarticol și foileton. *Atragem deosebita atențiune a cetitorilor noștri asupra primarticolului și foiletonului nostru de azi. Primarticolul e din condeiu măiestrului I. L. Caragiale, foiletonul de marele nostru poet G. Coșbuc. Intâmplare fericită, și de bun augur, când acești doi genii ai neamului nostru își dau întâlnire în coloanele ziarului partidului nostru național. Să trăiască amândoi spre bucuria întregului neam românesc.*

Congregația la Deva. Pe ziua de 30 Maiu e conchemată la Deva congreagația comitatului. Are să fie o ședință cum demult nu s'a văzut. Căci în această congreagație se va face cunoscut obștei comitatului, că *intâitul* între slujbașii aleși de ea, de această congreagație, *vicișpanul*, a fost scos din slujbă prin poruncă ministerială, în urma cererii fișpanului, cu care nu să afla chiar pe picior de prietenie! Va trebui să se iee la cunoștință asta. Și vor fi, de sigur, arătări de bucurie la oamenii fișpanului, și de supărare la ai vicișpanului.

Sunt apoi a se alege fisolgăb'rae la Brad și Hunedoara, — deci oase de împărțit, și așa va fi îmbulzeală de sprijinitori a unora, ba ai altora.

Se prevede o congreagație foarte cercetată și sgomotoasă.

Noi Români am avea de a ne duce nainte destule plângeri și cereri drepte, — că sunt puse la ordinea zilei și treburi ce ne privesc viața comunală ori culturală de prin comune, — dar în cioroborul acesta patriotic și în vesperiul acesta de patimi, cine mai aude și un glas sincer, serios, cinsit, de Român?

Sunt puse spre desbatere peste 500 (cinci sute) de obiecte. Firește câteva se vor desbate mai cu temeii până lumea se va obosi, — apoi peste cele multe se va trece în galop, fără desbatere, fără gândire, așa cum o face bine să le recomand referentul cutare. („Lib.")

Locuitorii comitatului Hunedoarei. După cea mai nouă numărătoare, comitatul Hunedoarei are azi 356.000 locuitori, față de 310.000, câți avea acum 10 ani. Deci un spor de 14 procente, adică bun.

Orașele sunt: Deva cu 8700 locuitori, Orăștia cu 7337, Hunedoara cu 4640, Hațegul cu 3169 loc.

Avem însă comune, cari au mai mulți locuitori, ca cel mai mare oraș din comitat, anume comuna Petroșeni are azi 12.857 locuitori, Petrila 9100, Lupeni 8660 — căci băile de cărbuni au atras mulțime mare de lucrători.

Bancă românească la Recița. La Recița-montană e pe cale a se întemeia o bancă românească cu menirea laudabilă de a întări economiceste populația română atât de expusă străinismului din acele părți. Harnicii țărani Români din Recița-rom, nădăduim că vor pune cu toții umărul la punerea în picioare a acestui așezământ economic de mare importanță pentru scuturarea trunchiului încărcat de omide.

Teatru de diletanți în Brașov. Aflăm cu plăcere, că un grup de tineri Români din Brașov, va da cu concursul artiștilor noștri iubiti d-na și d. Z. Bârsan două reprezentații în sala teatrului dela Redută în zilele Rusaliilor. Se va juca „Vânturătorii Mărilor“ dramă în 3 acte de Jean Richpin, un cap de operă al literaturii franceze, piesă care a avut succes mare pe toate scenele mari ale lumii. A doua reprezentație va fi o comedie în 3 acte „Răzbunarea“, o piesă foarte hazlie, la care se va petrece admirabil. Publicul nostru, suntem siguri, că va primi cu bucurie această veste și va lua parte cu mic, cu mare, la aceste sărbători artistice.

Scoliiile din Orăștie — s'au închis toate, fiind foarte mulți copii bolnavi de vărsat mărunt și de durere de grumazi.

Târgul de mărfuri al Orăștiei, fiindcă ziua de 4 Iunie n. (care e ziua lui) cade pe ziua de Rusaliile apusene, — s'a strămutat pe Sâmbătă în 3 Iunie.

Despărțământul XXVI al Reghinului al „Asociațiunei“ pentru literatura română și cultura poporului român va ținea în 13 Iunie st. n. la ora 2 și jum. p. m. în comuna *Ibănești* în școala gr. or. de acolo prelegeri populare.

La aceste prelegeri sunt invitați toți, cari doresc înaintarea poporului român. Pentru despărțământ: dr. *Ioan Harșia* avocat, directorul desp.

Necrolog. Văduva *Matilda Budințian* a încetat din viață după îndelungate suferințe la 25 Maiu în al 55-lea an al vieții.

Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor transporta la 27 Mai a. m. la orele 9 spre Bocșa, unde se vor așeza spre veșnică odihnă în cripta familiară. — Recita la 25 Maiu 1911. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Dr. *Virgil Budințian* fiu, *Victoria Budințian* n. Cornean, noră.

Din patrie.

Creștere unguerească. Din Dobrițin se anunță: Un student cu numele *Gavril Răcz* s'a luat cu mamă-sa la sfadă pentrucă aceasta l-a certat din cauza unei pozne copilărești. La conflictul acesta necuviincios al fiului cu mamă-sa a asistat și tatăl, pe care părea a-l delecta insolenta băiatului, că nu se grăbi să pună capăt certei. Mama năcăjită de purtarea fiului ei l-a muștrat mai aspru. La aceasta susceptibila porodiță din vița lui Arpad, fără multă socoteală luă revolverul tătâne-său de pe scrin și și-l descărcă în gură, strigând:

— *Iată-mi viața!*

Părinții uluiți de fapta aceasta nescotită în aceeași clipă au căzut leșinați. Pe studentul muribund l-a transportat salvarea la spital.

Atrocități jandarmerești. Două dețineri, caracteristice pentru felul cum înțeleg domni purtători ai penelor de cocoș împlinirea datoriei, au turburat Joi liniștea patriarhală din Sighetul Marmației. Întreg orașul e consternat de temeritatea fără seamă a acestor sbiri ai administrației unguerești, cari nu cunosc nici o considerație, nu au nici cel mai mic respect față de libertatea personală.

Joi la ameazi doi studenți în drepturi *Markus* și *Gróf* își petreceau în ospătăria lui *Andrei Pásztor*. De odată apar jandarmii pentru o căicare de lege. Il atacă pe proprietar în mod violent în public. La ce tinerii se încumetă la o observație spunându-le:

— D-lor totuș acesta nu e locul ofișos, nu merge să pertractați aci.

Prăvălie nouă de croitorie pentru bărbați.

Atrag atenția onoratului public asupra prăvăliei mele de croitorie din colțul shade

WEITZER JÁNOS și KAZINCZY.

unde țin magazin de stoffe de primăvară și vară. Principiul meu va fi, să mulțumesc pe clienții mei prin executarea promptă a comandelor. — Mă rog de binevoitorul sprijin al onoratului public.

Cu stimă KLEIN FERENCZ, croitor bărbătesc.

— Țineți-vă gura! — fu răspunsul brusc. Cu temperament cum erau, tinerii nu tolerau astfel de replică necuviincioasă. Din vorbă în vorbă, jandarmii — jigniți de amestecul nechiemat al studenților, în ciuda tuturor protestelor energice i-au încătușat, ducându-i de-a lungul orașului, legați la poliție, unde i-au ținut arestați până Vineri dimineața. Acesta e un caz.

Al doilea s'a comis, chiar mâne-zi de către căpitanul de poliție Ibrányi însuș. Petrecea într-o cafenea. Candidatul de avocat Wilhelm Kuhar trata foarte indignat chiar arestarea de ieri a colegilor săi, condamnând atitudinea in calificabilă a jandarmeriei și poliției. Căpitanul jignit în ambiție numai decât sări infuriat la dânsul.

— Te dețin!

Și zadarnică a fost protestarea întregii cafenele, d. căpitan a chemat jandarmii, cari la rândul lor l-au transportat pe Kuhar la poliție.

Orașul e extrem scandalizat. Studenții universitari au convocat o adunare de demonstrație împotriva poliției.

Dela frați

Regele Carol și veteranii. În „Monitorul Oficial” român a apărut următoarea scrisoare adresată de M. S. Regele Carol d-Iui P. P. Carp.

Scumpul Meu președinte al Consiliului,

Intorcându-mă din frumoasa călătorie pe Dunăre și la Constanța, în care m'am putut convinge de însemnatele lucrări desăvârșite pentru propășirea comerțului nostru dunărean și maritim, cu deosebită plăcere țin a vă arăta mulțumirea Mea, a Reginei și Familiei Mele.

Foarte mișcați am fost de primirea așa de călduroasă ce am întâmpinat în tot cursul acestei călătorii, care Mi-a dat prilejul a Mă pătrunde și mai bine de nevoile locuitorilor acestor regiuni.

Printre numeroasele petițiuni, ce Mi-s'au înaintat, acele ale sătenilor și cu deosebire ale veteranilor războiului pentru neatarnare, Mi-au învederat, că mai ales față de acești din urmă, administrația ar fi putut da o urmare mai grabnică legitimei lor plângeri.

În alăturare, vă remit un număr de 177 petiții ale acestor veterani, cu rugămintea călduroasă de a le cerceta cât mai conștiințios și a căuta, pe cât va fi în putința noastră, mijloace de satisfacere, spre a arăta astfel recunoștința Patriei către acei cari au luptat voinicește pentru dobândirea neatarnării.

Deplin încredințat, că împărtășiți aceste sentimente, vă reînnoesc, scumpul Meu președinte al Consiliului, asigurarea afecțiunii Mele.

CAROL.

București, 10 Maiu 1911.

Dejunul dela palatul regal român.

Martți, la dejunul Curților Regale și Principiare române dela palatul regal, d. I. Kalinderu, administratorul domeniilor Coroanei, a ținut următoarea cuvântare:

Zece Maiu e o zi mare!

Ea este treimea evenimentelor glorioase: Urcarea pe tron a M. S. Regelui, neatarnarea țării și încoronarea primului Rege român; este ziua prin care țara noastră a intrat definitiv pe calea progresului și a considerațiunii de care se bucură printre celelalte!

Și, toată această transformare, toată această înălțare, s'a săvârșit sub M. S. Regele, care, ajutat de sfinți luminăți și de ostași viteji, a înscris în istoria neamului nostru pagini, cari vor străluci de-alungul veacurilor!

Mai bine de 45 de ani Suveranul nostru a cărmuit neadormit destinele României, în timp de pace, prin îndrumarea și însuflețirea dezvoltării noastre, iar în vreme de războiu, prin reînvierea renumelui strămoșesc.

Astăzi e ziua, în care Românii își poartă gândul cu drag și recunoștință către M. S. Re-

gele și fac urări pentru prea prețioasa Sa viață.

Intruniți la această masă, să ridicăm dar paharele în sănătatea M. S. Regelui și a M. S. Reginei, Doamna, care cu dragostea Sa către cei obișnuiți și suferinzi, a înduioșat inimile, iar cu înaltele-i daruri sufletești, a înălțat sentimentele și cugetarea românească!

Pronia să dea Majestăților Lor putere și voioșie, pentru a conduce țara încă mulți ani la mărire!

Să trăiască Altețele Lor Regele, Principii Moștenitori cu Augustii Lor copii!

Trăiască România!

Inmormântarea fostului ministru Const. I. Stoicescu. Joi la orele 2 d. a., s'a făcut cu mare pompă, înmormântarea regretatului fost ministru Const. I. Stoicescu.

Sute de prieteni ai defunctului au ținut să asiste la trista ceremonie, între cari foarte mulți membri ai celor 3 partide politice, d-nii miniștri Marghiloman și Mihail Cantacuzino, d. maior Anghelescu, aghiotant regal, numeroși profesori universitari și avocați, precum și o delegație de ploșteni, în cap cu d. colonel Handoca.

Camera mortuară, în întregime cernită, era plină de coroane între cari s'a remarcat cele depuse de familia regală și familia princiară, clubul Național liberal, clubul liberal din Ploști, cetățenii ploșteni, direcția căilor ferate, ministru de justiție, ministru lucrărilor publice, soc. Macedo-Română, din partea familiei, Camera de comerț și Bursa din Capitală, Gogu Negulescu etc.

La orele 2 și jumătate s'a oficiat serviciul divin de către I. P. S. S. Mitropolitul Atanasie, Primatul României, înconjurat de un număr cler și asistat de P. S. S. Episcopul de Buzău și P. S. S. Evghenie Humulescu.

După serviciul divin, d. Ion Brătianu, șeful partidului liberal, a rostit o cuvântare în care a arătat meritele lui Const. Stoicescu — orator distins, bărbat politic convins și soldat credincios principiilor național-liberale.

Corpul defunctului a fost apoi ridicat de pe catafalc și condus la carul mortuar.

Un batalion din regimentul 21 infanterie, o baterie din reg. 10 artilerie și un escadron din reg. 4 roșiori, cu muzică și drapel, au dat onorurile.

Înainte de plecarea cortegiului, bătrânul liberal din Ploști, d. colonel Handoca, a rostit o cuvântare în care a descris viața politică a defunctului Const. Stoicescu încă dela 1883, când a fost trimis de alegătorii jud. Prahova, pentru prima oară, în Parlament.

„Ioan Brătianu a fost atunci în mijlocul nostru — a spus oratorul — și strângându-ne mâna ne-a felicitat pentru alegerea făcută, trimițând în Parlament pe un om cu calități superioare“.

Cortegiul s'a pus apoi în mișcare urmat de un public numărös, parcurgând străzile Batiștei, I. C. Brătianu, b. dul Academiei, calea Victoriei, str. Carol, calea Rahovei.

În fața palatului de justiție cortegiul s'a oprit și d. avocat D. Comșa, a vorbit în numele baronului Capitalei, al cărui membru era defunctul.

Cortegiul s'a pus apoi din nou în mișcare, îndreptându-se spre cimitirul Bellu.

Odihnească în pace.

Impușcarea unui preot. Miercuri după amiază, pe când preotul Mischie din comuna Șomănești, cătunul Telești, în România, pe când traversa râulețul Bistrița, a fost impușcat.

Criminalul se bănuiește a fi un învățător cu care victima era certat. Parchetul cercetează.

Din străinătate.

Guvernul rusesc și libertatea religioasă. Ministrul de interne al Rusiei a adresat guvernatorilor o circulară, punându-le în vedere să aplice cu strictețe ukazele imperiale relative la liberta-

tea conștiinței. Autoritățile locale nu trebuie să împiedece pe ortodoxi de a-și schimba religia, ortodoxii sunt liberi să frecventeze întrunirile religioase sectare, dar catehizarea copiilor ortodoxi de predicatorii altor confesiuni rămâne oprită de lege.

Se menține dispoziția ca botezul unui Evreu să fie prealabil încuviințat de ministrul de interne.

Eșecul lui Tourghut pașa în pacificarea Albaniei. După „Goloz Crnogorec” din Cetinje, Tourghut Șefket-pașa, în desperarea lui de a nu putea înăbuși revoluția, înainte de călătoria sultanului în Albania, — a încercat acum câteva zile să se sinucidă.

Ziarul mai anunță, că trupele turcești au incendiat trei biserici catolice și mai multe sate.

Din Cetinje vine știrea, că trupele turcești după o rezistență desperată, au fost silite să părăsească localitatea Devos, retrăgându-se spre Sipceanic.

Răsculații le-au luat 27 corturi și 32 lăzi cu munițiuni.

Trupele au revenit la atac, dar după o luptă sângeroasă, au fost nevoite să bată în retragere.

Din Salonic se anunță, că la Manin s'a dat o luptă de 5 ore. Albanezii, cari au pierdut ca la o sută morți, au fost puși pe fugă.

Muntenegru nu e intimidat de perspectiva unui războiu. Oficialul „Goloz Crnogorec” din Cetinje publică următorul comunicat:

„Presa turcească, pretextând răscoala Malisorilor, amenință Muntenegru cu o declarație de războiu.

„La această atitudine, noi opunem un răspuns demn: Nu ne sperie eventualitatea unui războiu“.

Într'un interview, acordat ziarului „Rjeci” din Petersburg, un diplomat sârb a făcut următoarele declarații:

Serbia, fiind în relațiuni de prietenie cu Turcia și Muntenegru, nu poate decât să observe o strictă neutralitatea față de conflictul izbucnit între aceste două țări.

Dacă s'ar întâmpla însă, ca lucrurile să ajungă la extrem, firește că atunci Serbia s'ar vedea nevoită să ia și ea pozițiune.

Să nădăjduim totuși, că în cele din urmă Poarta va lua o atitudine mai împăciuitoare față de Muntenegru, căci altfel s'ar expune unei intervențiuni europene.

Agenția „Reuter” din Londra e autorizată să desmintă știrea, că Anglia ar fi aprobat intervenția Rusiei în favoarea Muntenegrului.

În întrevederea sa de Mercuri cu ambasadorul Rusiei, ministrul de externe Rifaat pașa a declarat, că măsurile militare luate de Turcia la granița muntenegreană nu au nici un caracter agresiv, ci sunt destinate numai să ajute la înăbușirea răscoalei albaneze.

Netidow, șeful biroului presei din ministrul de externe rus, primind pe corespondentul agenției „Wolf”, i-a declarat că, contrariu interpretărilor presei, nota Rusiei către Poartă nu are caracterul unui ultimatum. E o simplă intervenție prietenească, la fel cu cea făcută la Cetinje.

Războiul civil în Mexic. Din Mexico se anunță: Svonindu-se că Diaz refuză să demisioneze, o mulțime agitată a năvălit în culoarele Camerei, hotărâtă să linșeze pe partizanii președintelui. Intervenind garda, cu mare anevoie manifestații au putut fi scoși afară.

Pe seară un grup de mai multe mii de revoluționari a străbătut stradele orașului, strigând: *Trăiască, Madero! Jos Diaz!*

Poliția și armata făcând uz de armă, un mare număr de manifestații au fost ucși ori răniți.

PILCZ IRMA

atelier de corsete

ARAD, Str. Deák-Ferencz 2.

≡ Asortiment de corsete de specialitate ≡

(calitatea cea mai bună)

executate după măsură, bandaje și apaate de răzimat (drept țititoare)

Se primesc reparații și curățiri.

□ □ Cei din provincie să ceară inviațiuni referitor la măsură. □ □

BIBLIOGRAFII.

—x—

Jalea satelor, versuri de Ion Cocârlea-Leandru. Un volum de 130 pagini, despre care vom vorbi într'un număr viitor.

POȘTA REDACȚIEI

Broșura d-lui dr. Alex. Vaida-Voevod s'a epuizat. Cu toate, că am trimis de aici din Arad aproape 2 mii exemplare abonaților noștri, primim reclame încă dela sute de abonați, cari cer broșura.

Spre orientare vestim acestora, că cererile lor le-am trimis d-lui dr. Vaida la Brașov, care de bună samă, întrucât mai dispune de exemplare din broșură, o va trimite tuturor acelorora, cari o cer, indicând legibil numele și poșta ultimă. E posibil, că broșura va fi retipărită în mai multe mii de exemplare, căci este enorm interesul publicului pentru această carte luminătoare a situațiunii.

Redactor responsabil: Atanasie Hălmăgian.

Mangra Tisza și „Tribuna“

se capătă la

librăria diecezană, Arad.

Prețul 1 coroață.

In atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu becuri, execută și furnizează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Koch Dániel

intreprindere de instalarea sonoriilor și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

SCENA A 12-a.

Cei de mai 'nainte. *Primarul Crișan.*

Crișan: (vesel) Hehei, eu sunt!...

Catarina: (ridicându-se) Bărbate!

Mitrofan: Primaru'!

Ana: (aleargă să-l îmbrățișeze) Ai venit?

Crișan: Da... da... Doamne mulțămescu-ți!

Tiii, ce mai zăpadă! Am lăsat pe Ion cu căruța pe la moara din Vale; se 'ntoarce mâne cu ea.

Catarina: (il îmbrățișează și-i ia mantaua de pe spate) Dă-mi bunda. Frumoasă petrecanie, zău, să te 'ntorci încă astă sară acasă! Eram neliniștiți!

Crișan: Știam eu prea bine, nevastă, și de aia am și venit. (văzând pe Mitrofan și pe Rusan) Ian te uită, Rusan și Mitrofan? Da, știu că o să aveți vreme bună când veți întoarce acasă.

Catarina: (strigând în bucătărie) Mărie... Mărie... adu papucii ai mari pentru primaru' și zi-i lui Ștefan să ducă calu'n grajd.

Maria: (în ușe) Da — îndată. (iese).

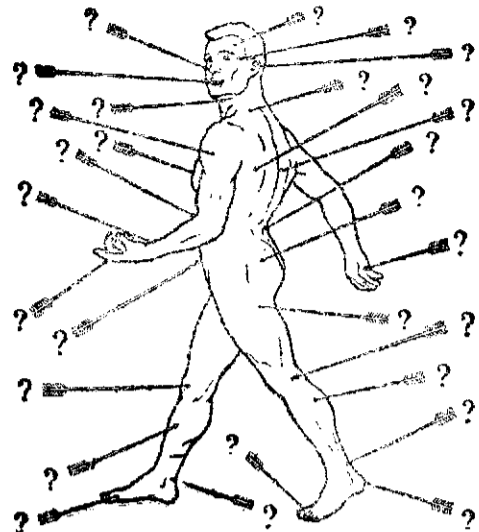
Mitrofan: (râzând) Ana e de vină — ea ne-a spus să plecăm pe lună.

Crișan: (asemenea) Hahaha!.. frumoasă lună pe sara de azi!

Ana: (trăgând tatălui ei mânușile groase din mână) Credeam, că nu te-a lăsat văru să pleci.

Crișan: Nu-i vorbă, mi-am isprăvit treburile de ieri dimineață! da, văru m'a ținut să văd și eu *comedia*.

Te doare ceva?

I. Renumitul „Fluidul Elza“ alui Feller, e, după experiențele noastre liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă reumă (spurc), slăbire de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci. Fluidul Elza al lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât și morburi din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. — 12 sticle mici sau 6 mari, ori 3 sticle speciale, K. 5 franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distinct și sigur Pilulele-Rebarbara de mână alui Feller, contra durerilor de stomac, sgâr-ciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață amețelă, răgăeli, haemeroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa:

Eugen V. Feller, apotecar.

Stubica, Centrala 122 (comit. Zagrab).

In librăria diecezană din Arad află aplicare
un cassar.

Postul e a se ocupa în 1 Iunie st. n. Salar deocamdată lunar anticipativ **100 cor.**

Preferiți sunt cei ce au absolvat vre-o școală comercială eventual cei ce au praxă în afaceri de librărie.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

PĂCATUL

dramă țărănească în 3 acte

localizată din franțuzește

de dr. Horia Petra-Petrescu

(3) — Urmare —

Dumnezeu știe, da Crișan s'a născut într'o zodie norocoasă! Până când alții se năcăjesc, bieții, și asudă, ca să-și agonisească o avere cât de cât, binecuvântarea cerului vine la el cu ghioțura; tot mai bogat, tot mai bogat și toate prind putere 'n mâinile lui. — Spune că nu-i așa, judeceaso?

Catarina: N'avem de ce ne plânge, Irimie; ba dimpotrivă.

Mitrofan: Și ce-i mai frumos: sunteți vrednici de norocu vostru și nimenea nu vă pizmăiește; toți își zic: — Oameni cinstiți, și-au câștigat averea cu munca palmelor lor. — Da, mai cu samă se bucură toți de Ana asta.

Rusan: Că și e o legătură potrivită.

Catarina: (ascultă) Se'ntoarce Barbu.

Ana: Da, aud cum calcă pe trepte. (Ușa se dă în lături, *primarul Crișan* apare învelit într'o manta mare, ninsă de tot, pe cap cu o căciulă de vidră, în mână cu un biciu, în cisme).

SCENA A 13-ea.

Cei de mai 'nainte. *Maria.*

Maria: Aici sunt păpuții.

Crișan: Așa... bine!... bine!... Na ia cisme, le curăță și le atârnă în grajd.

Maria: Da. (iese. Ana, care a scos un pachet din traistă, se duce la tatăl ei.)

Ana: Ce-i asta?

Crișan: (Trăgându-și ghețele) Ian desfă. (Ana desface pachetul și scoate o stofă frumoasă)

La Bibliotecă diecezană, Arad

se află de vânzare următoarele cărți literare:

Dr. Em. Grigorovița, Cum a fost odată, schițe din Bucovina cu 84 ilustrații în text	2:80
Dr. Em. Grigorovița, Peatra muierii, roman istoric	1:—
Merimée Pr. Don Jnan, trad. de S. Nădejde	—30
Ciocârlan I., Inimă de mamă	—30
Tailler Em., Succesul în viață	—30
Al. Dumas, Tatăl, Măestrul Adam Calabrezul	—30
Shakespeare W. „Regele Lear“ tragedie în 5 acte și 25 tablouri	—45
Eftimiu Victor, Inșirăte Mărgărite. Poem feeric	2:—
Gorki M., Mama, roman	1:50
Payot I., Educația voinței	2:—
Mikszath C., Cavalerii	—30
Jules Payot Educația vinței	2:—
Tăslăuanu C. Oct. Informații literare culturale 1903—1911	2:—
Iorga N. Studiu și documente cu privire la Istoria Românilor vol. XIX.	3:—
Agârbiceanu I. Două iubiri	2:—
„ „ In clasa cultă.	1:80
Ghibu I. Ziaristica bisericească la Români	2:—
Golescu Const.: Insemnările călătoriei mele făcută în anul 1824, 1825—1826	3:—
Viora din Bihor, Viorele, schițe și nuvele.	2:—
Stavri A. Luminișuri, poezii	2:—
Pestalozzi H. Leonar și Ghertruda, o carte pentru popor tradusă în românește și însoțită de o introducere de Ion A. Rădulescu-Pogoneanu	3:50
Poe Edgar, Ingropat de viu	—10
Martig. Em. Psihologia pedagogică	3:50
Tschudi Clara: „Tinerețea Mariei Antoaneta	—30
Boteni I.: „Drumuri“	—30
Mosoch Sacher: „Buni și răi, gazetarii“	—30

Plus de fiecare câte 10—20 fil. pentru porto postal.

Univ. med.

dr. VICTOR GRAUR

medic școlar calificat, profesor de igienă, institut de dentistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22.

Etagial I., în fața pal. administrativ (comit.)

Ana: Doamne, da' frumoasă-i!

Crișan: Ei... ce zici?

Ana: Și... e pentru mine?

Crișan: Da' pentru cine? N'o fi doar pentru Mărie! (toți se apropie să vadă. Ana încearcă stofa și se uită într-o oglinjoară.)

Mitrofan: Spuneți drept, ați mai văzut o fată mai frumoasă ca Ana?

Rusan: Da bine-ți mai stă!

Ana: Ce-o zice Irimie, de mă vede 'mbrăcată așa?

Crișan: Ce să zică? Că ești ai mai frumoasă de pe aici! (Ana îi mulțamește) E daru' meu de nuntă, Ană; să-l porți sănătos. Mai târziu să-ți aduci aminte că îl ai dela mine.

Ana: (mișcată) Da, tată.

Crișan: Atăta-ți cer — să-l ai drag pe Barbu și-o fi bine de voi. Și-acum, dați-mi carne și-un păhăruț de vin. (Catarina merge în bucătărie. Lui Mitrofan și Rusan.) Nu-i așa că beți și voi câte un păhar cu mine?

Mitrofan: Nu ne dăm noi înapoi, primare.

Crișan: (rîzând) Așa zău, pentru tine, hai să ne mai ostănim puținel. (Catarina aduce de ale mănăcii din bucătărie; Maria îi urmează cu o sticlă de vin și cu un păhar.)

(În fața ferestrii, pe stradă, s'au adunat vre-o câțiva copii și încep o colindă:

„Azi e seara de Crăciun,
Lerui Doamne,
Azi e seara de Crăciun,
Lerui Doamne...“

„Hațegana“

Institut de credit și economii, societate pe acții
Hațeg — Hátzeg.

Concurs.

a) „HAȚEGANA“ institut de credit și economii, societate pe acții în Hațeg, prin această publică concurs pentru ocuparea postului de **director** executiv cu termen de 30 Iunie 1911 st. n. cu următoarele condițiuni:

1. Recurenții au să dovedească calificațiunea sau cu testimoniu despre absolvarea academii comerciale, sau să arete că au doctoratul juridic, precum și atestatul de serviciu de până aici.
2. Alesul nu poate avea altă ocupațiune și trebuie să dea o cautiune de 5000 coroane în bani gata, imobile sau efecte.
3. Beneficiul se statorește în K. 3200 salar anual, K. 800 bani de cvartir și tantiema statutară de 2%.
4. Instituirea să face deocamdată provizor pe un an.

b) Pentru ocuparea postului de **contabil** la filiala din **Pui** cu următoarele condițiuni:

Recurenții au să dovedească absolvarea școlii comerciale sup. și că au praxă de bancă ca se poată conduce independent agendele filialei. Cei ce vor fi versați în ale cărții funduare vor fi preferiți.

Beneficiul să statorește în 1600 cor. salar anual, iar după un an de probă va fi definitiv ales și va intra la fondul de penziune și tantiema statutară.

Hațeg, la 18 Maiu 1911.

Direcțiunea.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,
aur, argint zdrobit și bijuterii.

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.
Arad, str. Weitzer János.
(Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

În timp ce cântă, se vede steaua de Crăciun cum o învârtă un copil mai mic, cu o căciulă mare 'n cap. Ninge din greu afară. În decursul cântecului vorbește Crișan.)

Crișan:... Da ce-i asta?... A, da, colindătorii... Lasă-i, lasă-i nevastă... să se bucure și ei... (tăcere pe scenă, se aude colinda) (Crișan stă cu capul plecat, se gândește, dus, Catarina aleargă cu Ana, aduce covrigi, nuci, mere și le dau copiilor, cari mulțamesc și pleacă dela fereastră.)

Catarina: Iacă, copiii și ei, se bucură de sara de Crăciun.

Crișan: Ai mari încă n'au venit?

Catarina: Nu, încă nu.

Crișan: Da ai pregătit ceva și pentru ei?

Catarina: Cum să nu?

Mitrofan: Cu toate că fata din casă nu se mai uită la ei?

Catarina: Ce să faci? Trebuie să te ții bine cu oamenii... (rîzând) Da, ian spune, bărbate, mie ce mi-ai adus? Ian te uită, ce mai bărbat... Mai 'nainte — vreme, când vrea să mă prindă 'n capcană, îmi aducea fel de fel de lucruri, da acuma...]

Crișan: (vesel) Dute 'n colo, Catarina, taci fă! Am v. ut să te păcălesc numa, da și-am adus și ție ceva — e în lada din căruță.

Catarina: Așa? În căruță, ei, atunci nu mai zic nimic. (Se așează, Maria face masa, Crișan se apropie de ea și începe să mănânce cu poftă. Mitrofan și Rusan beau. Maria iese.)

Crișan: Frigu' știu, că-ți dă o poftă de mâncare. — În sănătatea D-voastră!

La bibliotecă diecezană din Arad

se găsesc

propise (corecte)
de examen

cu Cor. **1-20** o sută bucăți, plus 20 fileri pentru porto postal; asemenea

cărți potrivite pentru premii școlare.

„Izvorul“

institut de credit și economii, societate pe acții
Ighiu — Magyarigen!

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii, societate pe acții „Izvorul“ în Ighiu, publică prin această concurs pentru ocuparea postului de **contabil** cu un salar anual de 1600 cor. și tantiemă statutară. Reflectanții la acest post au să dovedească: absolvarea unei școli comerciale, praxă îndestulitoare spre a putea conduce contabilitatea independent.

Alegerea se va face pe un an de probă. Postul e de a se ocupa după alegere. Documentele au să se trimită direcțiunei cel mult până în 20 Iunie a. e.

Direcțiunea.

Caut un candidat de ad- vocat român.

Cei cu praxă preferiți. Postul se poate ocupa imediat.

Dr. **Iustin Pop**, avocat în Deva.

Aviz! În cancelaria advocațională a subscrișului află aplicare un **cand. de avocat cu praxă.**

Dr. **Alex. Morariu**, adv. Elisabetopol (Erzsébetu.)

Rusan: Să trăiești primare.

Mitrofan: Vivat, primare.

Crișan: N'a fost pe aici Barbu astă-sară?

Ana: Ba da, tată. Da l-au chemat. O să se 'ntoarcă îndată.

Crișan: Atuncea-i bine.

Catarina: A venit târziu la noi, că a trebuit să stea în slujbă — să aștepte pe hoji la graniță.

Crișan: (mâncând) A naibii lucru, să stai pe o vreme ca asta în slujbă! Pe partea răului e zăpada de cincii urme.

Rusan: Tocmai vorbeam și noi! Spuneam că din iarna Grecului n'am mai văzut așa ceva. (Crișan, care și-a ridicat păharul, îl pune la loc, fără să fi beut.)

Crișan: Așa, de asta ați povestit?

Mitrofan: 'Țe-i aduce și d-ta aminte, primare, că ninsese în anu' ăla întregă valea, din jos de podu' ăl mare. Calu' Grecului mort abia că 'și putea ține capu' de-asupra zăpezii — a trebuit să aducem ajutor dela pădurar.

Crișan: (Într'un ton indiferent) Hm, se poate... Da toate astea-s povești trecute; e ca cu poveștile bunicii, nici nu te mai gândești la ele.

(Va urma)

Vei cruța mulți bani!

Dacă vei corecta **hotelul** și **grădina**

Kravár din strada **Sarló** nr. 3

la „Hétvezér”,

unde se pregătesc cele mai bune mâncări ungu-
rești, vinuri alese de deal, și bere proaspătă de
kőbánya, pe lângă prețurile cele mai ieftine și
serviciul cel mai bun.

Popicările acoperită. Iluminațiile electrică.

Spitz Ignacz

măestru-măsar.

Execută lucrări de edificii și la poștă, aran-
jază prăvălii.

Arad, piața Szabadság nr. 11.

Intreprinde orice lucrare aparținând a-
cestei branșe. Execută comande dela cele
mai simple, până la cele mai pretențioase,
după plan, cu cele mai scăzute prețuri.
Servește cu cea mai mare plăcere, cu pre-
liminare și planuri.

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale
Arad, str. Deák-Ferencz nr. 40
(casa lui Dr. Winter).

Am onoare a înștiința stimații mei co-
mitenți și publicul mare, că

● atelierul meu de ●
instrumente muzicale

se află în strada

Deák-Ferencz N-rul 40.

Am înmagazinat mare asortiment de
tot felul de instrumente muzicale. Strafor-
mez și reparaz instrumente muzicale cu cele
mai scăzute prețuri. Comande în provincă
execut prompt.

Solicit sprijin binevoitor cu tot respectul
Hauszer K. Géza
fabricant de instrumente muzicale.

Recomând în atențiunea binevoitoare
a cumpărătorilor de mobilă

prăvălia mea de

mobile artistice

de sub nr-ul 6 din strada **Fejsze**
(casa proprie),

având totdeauna asortiment mare din aran-
jamentul cel mai modern pentru **dormitor,**
refector și **salon** cu prețuri moderate.

În atelierul meu mare, întreprind oric
pe lângă condițiile cele mai avantajoase, după
model și cu preliminar.

Cu deosebit respect

Csatlós András
stoler.

Pentru sezonul de primăvară!

Recomand magazinul meu bogat asortat în
pălării de bărbați, albituri, cravate și mișe.

Mare asortiment în pălării de băieți pe
lângă prețuri fixate. Totodată recomand

≡ atelierul meu de blănărie ≡

pentru toate lucrările ce cad în branșa
aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

Ioan Bálint („János“)

Timișoara-Fabric. Palatul orașeneșc.

Se află de vânzare

vinuri

dintre sortele cele mai fine din viile D-lui **Kis**
Bálint dela **Cetea**. Se pot căpăta și în can-
tități mai mari. Dozitorii cumpărători să se adre-
seze la

Nicolae Sora Băroiu
Szelyistye, Szeben m.

Covârșesc orice concurență

prin bunătatea, durabili-
tatea și ieftinătatea lor

ghetele pentru bărbați, femei și copii pregătite din
piele neagră ori colorată în atelierul propriu al lui

Czernóczy Mihály,

de sub numărul 3 strada **Kossuth**, Arad.
Ghete jumătăți se capătă în orice fel de fazon.

Horváth József

arhitect și zidar

Arad, strada **Darányi János** nr. 4.

Primește orice lucrare în branșa aceasta,
face planuri și efectuează zidiri pe lângă pre-
țurile cele mai reduse.

A
T
E
N
T
I
U
N
E

Dacă târguiți
din articolele
anunțate în
ziarul nostru,
vă rugăm ca
la comandă
să amintiți
unde a-ți ce-
tit aceste a-
nunțuri.

Înștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului
public, că cu **1 Maiu** începând, mi-am mutat

cancelaria mea de arhitect
în strada **Kápolna** Nr. 6—6/a în casa proprie.

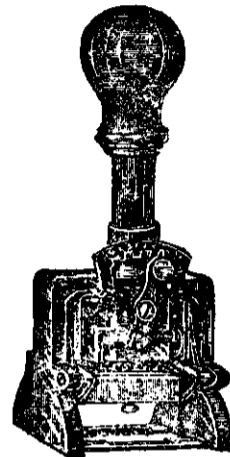
Primeșc orice întreprinderi de edificare, pe
cari le execut conform cerințelor moderne.

Mă rog de sprijinul on. public și în viitor.

Cu stimă

Fábián József

arhitect-zidar.

Schubauer J.

atelier de

ștampile

de gumă și gravură

Arad, Salacz-utca Nr. 3.

Execută artistic gra-
vuri de monograme,
firme și scrisori,
ștampile de oțel, a-
ramă și gumă, sigile
cu firmă (emblemă),

stanțe, cuie pentru steaguri, insignii pen-
tru societăți și sport. Magazin de mașini
pentru numerație, ștampile pentru dat și
prese pt. rotundire. — Execuție promptă.

ROLETE.

Mare asortiment de veritabile
rolete americane automate.

Bile și popice din **lignum sanc-
tum** veritabil se pot procura cu
prețurile cele mai moderate în bazarul

Zimmerman Ignác,

prăvălie de obiecte decorative de Norinberg
și de jucărele, Arad, piața Szabadság nr. 21.

Imprumuturi

cu amortizație și imprumuturi
pentru funcționar, **vinderea**
și cumpărarea de moșii
**și parcelarea lor o mij-
loc ște mai avantajos:**

Biroul de intermediare:

Vig Lajos

Arad, Árpád-tér N. 5.

☎☎☎ Telefon Nr. 671. ☎☎☎

Oppenheimer Mór

zidar diplomat

Arad, Szabadság-tér 17.

În casa d-lui Dr. Schwartz, în curte.

Recomandă în atențiunea on. public pentru
facerea de planuri și preliminar de zidire,
cancelaria lui de edificări.

Specialist în pălării preoțești.

Cercetați marea prăvălie a lui

SOMMER JOZSEFARAD, strada principală în palatul bis. romano-catolice,
fondată la anul 1863,

unde află indeosebi domni preoți **pălării preoțești, pălării de tot soiul, cilindre, clac, cămeși de vară, gulere, mangete, mănuși de vară, cravate, ciorapi, bastoane, umbrele**, etc., din fabricele cele mai renumite franceze și engleze, de calitate deosebite și dela cei mai experți măestrii, cu prețurile cele mai ieftine. Pe lângă asta on. public român va găsi în marele magazin serviciu prompt, având de conducător al prăvăliei pe un român, ca on. clienți să fie pe deplin mulțumiți. Sperând, că on. public român din loc și provincă mă va onora cu vizitele sale punându-și toată încrederea în firma prăvăliei mele,

semnez cu deosebită stimă: **Sommer Jozsef.**

Specialist în cilindre.

Specialist în pălării pentru copii.

Specialist în pălării bărbătești.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijloace imprumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijloace cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efectuează tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea, avocat dipl. -- VIII, Rögteleki-u. 10. I. 7. Telefon 171-27.

Petru Novakferestreu și moară de aburi
Arad—Micălaca, nr. telefonie 670.

Am onoare a aduce la cunoștința stim. public; că în **ferestreul** meu nou clădit și aranjat se capătă orice material de lemn de **brad**:

scânduri, leături, grinzi, tramfe, stâlpi de schelă etc.

D-lor arhitecți și lemnari le pun la dispoziție gratuit
loc de descărcat.

In moara de aburi macin făină și țărățe.

In depozitul meu de lemne se vând **lemne de foc** cu **vagonul, stânjinul** și **mărunțite**,
liferate la casă.

N-rul telefonic al **depozitului meu din Arad** e 579
Óvartér (înaintea podului de lemn ce duce în cetate).

Szeifert János

sculptor

Arad, Magyar-utca Nr. 29.

Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provincă se execută grabnic. — La dorință trimit planuri gratuit. Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului.

Cu stimă: **Szeifert János.**

Pregătește tot felul de lucrări din acest ram, ca: iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și saloane, tot felul de sculpturi se efectuează pentru tâmplari.

Au sosit cele mai frumoase și mai noi
ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame
Salamander

cu renume mondial,
se capătă în colorile galbină
și neagră cu
16 coroane 50 fil.
exclusiv la mine.

WEINBERGER JÁNOS
prăvălie de ghete de rangul I-u.
Arad, piața Andrássy nr. 20.
Comanda din provincă se execută în aceeași zi.

25 (11)

In Ospătăria
Vadászkürt

vis-à-vis de teatrul orașului

se servesc zilnic **mâncări gustoase** reci și calde, **bere proaspătă** și **vinurile** cele mai bune și mai alese, precum și **bere neagră bavareză.**

Rog onoratul public a mă cerceta, în schimb promit, că voi servi cu cea mai mare punctualitate.

Aici este totodată și locul
de întâlnire al Românilor.

Cu toată stima

Lörinczi János

proprietarul berăriei

Vadászkürt

str. Zrinyi nr. 1.

Fiți atenți la firmă!

De astădată publicul — din cauza marelui aglomerării de mărfuri — va putea cumpăra ieftin. Spre orientare las să urmeze un scurt extras:

Cămăși tricot, cupțușite cu plisă dela	75 cr.	Cătrințe	25 cr.
Pantaloni tricot, „ „ „	75 „	Jambiere pentru femei	75 „
Cămăși fine pt. bărbați	99 „	Ghete femeiești de iarnă	60 „
Cămăși fine bărb. cu pieptul de mătase	120 „	Umbrele de mătase (ottoman, extrafine)	165 „
Guleri în toate formele	13 „	Bonete elegante	100 „
Manșete colorate sau alae	19 „	Galosi	125 „
Imene fine	45 „	Mănuși de piele	90 „
Mănuși de piele	50 „	Corsete fine	48 „
Gramafonae	8 fl.	Geantă de mână pt. dame	25 „
Plăci duble, diametru 26 cm.	90 cr.	Trico pentru copii	30 „
Păpuși	275 „	Ciorapi (patent)	15 „
Ploiere de mătase pt. domni	170 „	Haine de trico pt. fete	75 „
Ghete cu talpa dublă pt. domni	60 „	Imbrăcăminte de iarnă	120 „
Bretele	25 „	Ghete cu șirete pentru copii	55 „
Mănuși de pânză fină pentru femei	55 „	Bretele pentru copii	04 „
Corsete brodate	81 „	Șăpci tricotate pt. băieți	82 „
Cămeși tricotate pentru femei	50 „	Batiste pentru copii	04 „
Trico pentru femei	59 „	Mănuși împletite de iarnă	15 „
Ciorapi de iarnă femeiești	25 „	Jambiere pt. copii	35 „
Mănuși tricotate și căptușite pt. femei	20 „	Galosi pt. copii	90 „

Depozit de haine de iarnă pentru copii, jucării; cele mai frumoase obiecte dela 25 cr. — Geamantane din piele americană dela 65 cr. în sus. — Geamantan cu cute dela 25 cr. în sus. — Corfițe de piele de târg dela 30 cr. în sus. — Serviz pentru 6 persoane pentru vin, bere și rachiu dela 90 cr. în colo. — Fructiere cu 6 tâlgerușe, dela 90 cr. în colo.

Afară de acestea vă stau la dispoziție cele mai frumoase obiecte ocazionale de argint china, cu prețuri fabuloase. — Depozit de jucării și căruțe de păpușe. — Mare asortiment de cordoane de gumă cu cus. aur și mătase cca 50 cr. Plăci de gramafon în preț de 1 fl. — Mănuși, imitație de piele cu căptușală fină 35 cor. — Asortiment de boa și manșoane.

Pentru comoditatea publicului, am aranjat clinica de păpușe, în care se vindecă tufelul de păpușe și să pregătesc modele.

Fieștecare cumpărător are favorul de a-și mări o fotografie.

Asortiment de căruțe pentru păpușe dela 4 fl. 75 cr. în sus.

Toate se capătă în bazarul de concurență din edificiul teatrului, vis-à-vis de cei 13 martiri, a lui

REICH EL.

Cumpăr în orice cantitate

romonițe, flori de porumbele, flori de tei, flori de friguri, rădăcini și frunze de mătrăgună, flori de soc fie verzi, ori uscate și Vespe de frapțin.

Farmacia lui
Szokoly Sándor
Arad, Piața Kelemen
(vis-à-vis de biserica sârbească.)

Nu numai în

A M E R I C A

zac banii pe drumuri, ci și la noi ușor poți ajunge milionar!

Cum se pot câștiga pe ușor 3 și 1/2 milioane?

Cumpărând dela noi o obligațiune de câștig cu premie convertită dela „BANCA HIPOTECARĂ UNGARĂ” și una dela „PESTI HAZAI”!

Acestea sunt cele mai de valoare și cele mai căutate lozuri, fiind garantate din partea visteriei statului. — Ele se vând ca pita caldă. Pentru a înlesni cumpărarea lor fiecăruia, le vindem de prezent ambele pe **36 rate lunare decât 10 coroane.**

CELEA MAI MARI ȘANSE DE CÂȘTIG! — 9 TRAGERI ANUAL!

Iată câștigurile principale: **1 milion!**

Cor. 500.000, 400.000, 300.000, 2 de 200.000, 100.000, o mulțime de 75.000, 50.000, 40.000, 25.000, 10.000 și nenumărate mai mici.

Toate câștigurile acestea ajung în fiecare an la sorti în decursul celor 9 trageri, cari sunt în 5 și 25 Februarie, 25 Aprilie, 5 și 25 Iunie, 25 August, 5 și 25 Octomvrie și 25 Decemvrie.

Cu plăcere vindem aceste obligațiuni sau lozuri și numai singuratec: una obligațiune dela Banca hipotecară ungară cu 6 trageri anual pe **33 rate** lunare de câte **6 cor.**; una obligațiune dela Pesti Hazai cu 3 trageri anual pe **33 rate** lunare de câte **5 cor.**

Cine ne trimite rata primă, adecă suma de 10, 6 sau 5 cor. aceluia îndată îi trimitem lista de rate legală, în care se induce seria și numărul lozurilor ce i-s'au vândut, pe baza căruia imediat ia parte la joc. Deja după achitarea ratei prime este îndreptățit cumpărătorul la proximele trageri, iar câștigurile, cu care i-s'ar trage lozurile, sunt în întregime ale lui. De sine se înțelege, că achitând și ratele viitoare regulat în fiecare lună, va juca neîntrerupt un șir lung de ani de zile, putând câștiga cu acelaș loz și de mai multe ori. După 3 ani, când cumpărătorul a ajuns să plătească toate ratele, (cine vrea poate plăti și mai multe rate deodată) va primi dela noi lozurile, respective obligațiunile originale și va juca mai departe, fără ca

se trebuiască a mai plăti ceva. Până la achitarea tuturor rate-lor, obligațiunile originale se păstrează în casa noastră de fier sub controlul statului. Obligațiunile sau lozurile acestea au o valoare permanentă și se pot vinde ori când cu prețul de bursă, sau se pot lombarda, zalogi.

Tot lozul trebuie să se tragă și să câștige necenționat.

Nime să nu întârzie cu trimiterea ratei prime, pentru a putea lua parte la tragerile din luna viitoare.

Cu zecile, ba chiar cu sutele ne vin comanda în fiecare zi dela sărac și bogat, dela știutor de carte și neștiutor, dela toți aceia, cari doresc a-și ușura greul vieții. **Fiecare poate câștiga milioane.** Nu vă resgândiți mult. **Fiecare să-și încerce norocul!** Nu ști din ce tufă sare iepurele. Grăbiți deci, că tragerile viitoare vor fi în 5 și 25 Iunie.

Comandele se pot face pe cuponul dela mandatul postal (asignațiunea de bani), trimițându-se rata primă, adecă suma de 10, 6 sau 5 cor. ri scriindu-se adresa corectă și legibilă. Pentru achitarea celorlalte rate, vom trimite stimaților cumpărători ceruri postale, prin cari cecece vor cruța spesele de porto.

Cu deslușiri stăm la dispoziția fiecăruia.

Ustredná banka uc. spol.

Budapest V., Sas.-u. 24. sz.

Librăria diecezană

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Are în depozit următoarele cărți literare :

Adam I., Constanța pitorească	2.—	Candrea-Densușianu-Speranță, Graiul nostru 2 vol.	6.50	Negruzzi, Cărlanii, Muza dela Burdujani, Corantina	1.—
Anghel-Iosif, Caleidoscopul lui Mirea 2 vol. à	1.50	Candrea, Prolecrele la români	2.—	Nicolaescu-Stoinescu, Călăuza stupar. Pamfle, Graiul vremurilor	3.—
Alexandrescu D., Cunoașterea boalelor la animale și vindecarea lor cu mai multe figuri în text	2.50	Dragoslav I., La han la trei ulcele	1.50	Popovici Dr. I., Dialectele române	4.80
Anghel-Iosif, Cireșul lui Lucullus	1.50	Dobrescu N., Istoria bisericii române din ollenia în timpul ocup. austrieae	4.—	» Poezii pop. române	1.80
Andersen C. H., Mărgăritare, povestiri traduse de Vlahuță	1.50	Dauș L., Dușmanii neamului	2.50	Popovici C. A., Național. sau democr. Rădulescu-Pogoneanu, Studii	2.—
Alexandri, Fântâna blânduziei, piesă în 3 acturi	1.50	Gorun I., Taina a șasa	1.50	Sienkewicz H., Prin foc și sabie, 3 vol. » Fără credință	4.80
— Ovidiu, Dramă în 5 acte	1.50	Gorki M., Mama, roman	1.50	Tzigara Al. Samurcaș, Muzeul neamului românesc	1.50
Basarabescu I. A., Vulturii, schițe și nov. Beldiceanu N. N., Chipuri dela Mahala — Taina	1.50	Ettinger D. E., Sfaturi cătră mame	1.50	» Arta în România	4.—
Boteni-Ionescu, Din satul nostru	1.50	Eftimiu V., Înșirate mărgărite	2.—		
Björnson Björ., Veselul ștregar	1.50	Hodos Z., Poftă bună, carte de bucate	3.—	Cărți pedagogice :	
Babeș și Oceanu P., Capra (vaca săracului) studiu biologic, igienic și economic	1.50	Holban A., Oameni celebri din atichitate	3.50	Aslan, Lecțiuni de pedagogie	5.—
Bănescu N., Un capitol din istoria mănăstirii neamțului	1.—	Iorga N., Istoria românilor	3.—	Buțureanu V. C., Curente pedagogice	1.75
Baronzi G., Poesii alese 1828—96	1.75	» Gânduri și sfaturi	1.50	Borgovan Gr. V., Istoria pedagogiei	3.—
Bianu Dr. V., Doctorul de casă sau dicționarul sănătății	14.—	— Istoria lumii	3.—	Constantinescu, Curs teoretic și practic de pedagogie și metodologie	6.—
Becescu Gh., Silvan în fața morții, nov.	1.80	Ibrăileanu G., Spiritul cretic în cultura românească	2.—	Conta-Kernbach, Elemente de pedagog. » » metod.	4.—
Caraivan V., Basme și legende străine	1.75	— Scriitori și curente	2.—	Costescu - Dima - Grigorescu - Popescu, Metodica gramaticii, aritmeticii și geometriei	6.—
Cazaban Al., Chipuri și suflete	1.50	Ibsen K., Nora sau casa de păpuși	1.—	Compayre Gabr. Herbart și Educația prin instrucțiune	—60
Cuza A. C., Naționalitatea în artă	1.50	Iorga N., Constatări istorice cu privire la viața agrară a românilor	1.50	Costescu, Metodica matematicii	5.—
Cugler-Poni, Poesii	4.—	» Herodot	5.—	» » limbei române	5.—
Corbu I., Noua teorie cosmogonică	1.40	» Istoria armatei românești	2.50	» » Istoriei și geografiei	7.—
Cristescu Gl., Dor de primăvară, versuri pentru copii cu ilustrații	1.—	Iosif O. St., Poezii	2.50	Cioflan C. P., Ideile lui Iohn Locke asupra educației	4.—
— Carte pentru copii cu icoane	1.20	Kuhne L., Noua știință de vindecare, vindecarea fără doctorii și operații	4.—	Culea D. Ap., Invățământul d. natură	3.50
Coșbuc Gh., Balade și idile	3.—	Loti Pierre, Pescar de Islanda	1.50	Kiritzescu St., Cestiuni de educație și didactică experimentală	2.50
» Fire de tort	2.50	Lagerlöf S., Legendele lui Isus Hristos, trad. de Ciotori	1.—	» Cestiuni de psihologie	2.—
» Ziarul unui perde vară	—80	Macedonski Al., Cartea de aur	5.—	Găvănescu I., Istoria pedagogiei, 3 vol. » Ideile pedagog. ale lui Locke	15.—
» Războiul p. neatârnaire	1.—	Mantegazza, Arta de a se însura	1.50	» Pedagogia generală	1.50
» Povestea unei coroane de oțel	1.50	Metropolitul Andreiu baron de Șaguna	7.50	» Elemente de psihologie	4.80
» Sacontala	5.—	Maeterlinck M., Viața albinelor	3.—	Locke I., Câteva idei asupra educației, 2 vol.	5.—
» Aeneis	2.50	Mera I. T., Din lumea basmelor	3.50	Matthias D. A., Pedagogia practică	4.—
» Versuri și proză	—70	Pitiș Ec., Poezii	1.50	Martig Em., Psihologia pedagogică	3.50
» Valuri alinate	1.50	Payot I., Educația voinței	2.—	Pestalozzi H., Leonard și Ghertruda	3.50
Carmen Sylva, Insurat	1.—	Coatu Gr., Din viața țărănească	1.50	» Cum își învață Gertruda copii	1.50
— Povestile Peleşului	—95	Dumbravă B., Haiducul	2.—	Ufer Chr., Introd. în pedagog. lui Herbart	1.—
— Povestile unei regine	1.—	Dostoievsky T., Crimă și pedeapsă 2 vol.	6.50		
		Freitag G., Dare și avere, 2 vol.	6.50		
		Hétrat B. I., Aevea	2.50		
		Nădejde S., Patimi, roman	2.—		
		» Robia banului, roman	2.—		
		» Din lume pentru lume	2.—		
		Negri C., Versuri, proză și scrisori	1.50		

PRIMA FABRICĂ DE TRĂSURI DE PE CÂMPIE.

Fabrica lui Hodács János jun. în Szeged

Felsőváros, strada Kistisza nr. 4. (Continarea stradei Maros).

! Asortiment stabil de mai mult de cât 40 bucăți ! calese diferite la dispoziție. ! Telefon 439. Prețurile se trimit grătuit și francat. !

MAGAZIN IEFTIN

MAUTNER R.

! Ieftinătate generală surprinzătoare.

Cumpărând o cantitate mai mare de mărfuri am ocaziune a pune la dispoziția Onor. publicului cu prețuri uimitor de scăzute: pânzeturii, canafas (pânză lustruasă), delin de spălat, delin francez, Batist de mătase, zephyr englez, albituri, șervete, fețe de masă, covoare, perdele, acoperitoare de pat, etc., orice obiecte din acest resort. Mulțime de stoffe și costume engleze cu jumătate de preț se capătă la magazinul ieftin al lui

MAUTNER R., Arad, str. Hunyadi Nr. 1. — Prăvălia e deschisă a. m. dela 8—12, p. m. dela 1¹/₂—7 m